

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pada nata dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tabakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Kaj nam krije bodočnost.

Vsejemci kriče: »Proč s slovanskimi šolami! Slovanom nobenih šol! Proč z ministerstvom, ki ne uveljavi vseh nemških zahtev!«

In katere so te vsenemške zahteve? No, zadevi celjske slovenske gimnazije in češke obrtne šole v Budjevicah nam jih razkrivate dovolj. Zaradi borih slovenskih nižjih gimnazijskih razredov v Celju so hoteli pangermanski kričaci vreči svet iz tečajev in zaradi budjeviške češke obrtne šole so uprizorili v parlamentu minulo sredo obstrukcijski škandal prve vrste, kakoršnih skandalov so zmožni jedino le oni in njihovi podajalci češkega pokolenja à la Práde, Iro in Malik.

Do teh korakov pa je privedla Vsenemce jedino le njih slankarska strast in sovraštvo do Slovanov, kajti njihovo nepremišljeno nastopanje utegne imeti v prvi vrsti zanje same usodepolnih posledic.

Temu nezasišanemu nastopanju Vsenemcev mora nekaj slediti, kar naredi konec za našo državo skrajno nečastnim razmeram. Saj že ves svet s prstom kaže na našo državo in na naš parlament, v katerem si sme peščica komedijantov dovoliti vse, kar meče slabo luč na avstrijsko postavodajo. Ti ljudje so zdaj iznova pokazali, da si ne dajo vzeti priroke, da bi ne izzivali na skrajnosti, — katerih pa se je vendarle bati njim v prvi vrsti.

Značilne so besede, katere je izrekel dne 10. t. m. ministerski predsednik dr. Koerber na hodniku državne zbornice proti onemu grofu Stürghu, ki je iztaknil znano resolucijo proti slovenski celjski gimnaziji. Mej tem, ko je divjal notri v zbornici hrup vsenemške obstrukcije, je rekel dr. Koerber grofu Stürghu: »Jaz sem tega že sit. Zgodi naj se, kar se hoče, jaz itak kmalu grem!«

Za vsenemško črno vest bi morale veljati te besede ministerskega predsednika kot napoved nevihte, ki bi zamogla polomiti vrhove njihovih dreves, ki silijo

v nebesa. Saj morajo slutiti, da razmere, ki bi prisilile dr. Koerberja k odstopu, utegnejo prinesiti seboj povse nov političen položaj, a v prvi vrsti splošno in jednako volilno pravico, ob kateri podležejo Nemci ogromni večini slovanskega prebivalstva v Avstriji. A zdi se, da se najbolj strastni Vsenemci — vsaj kažejo se tako — ne strašijo niti skrajnih posledic, sicer bi ne uprizarjali zaradi drobtinice, ki se pribore Slovanom na kulturnem polju, v naši državni zbornici stvari, kakoršnim primere zastopj iščemo v zgodovini parlamentov kulturnih držav.

Po drugi strani pa vidimo zopet, kakor smo že večkrat ponavljali, da se ljuto maščuje zdaj oni nenaravni greh celega ustavnega življenja v Avstriji od prvega začetka pa do danes.

Oni, ki so bili poklicani da vodijo usodo države, stali so vendar od prvega početka ustavnega življenja pred dejstvom, da je ogromna večina prebivalstva v tostranski državni polovici slovanska. Ali mesto da bi bili merodajni činitelji po vrednosti uvaževali ta fakt, ki se ne, da pritajiti niti zamolčati, ker je živo meso in kri, hodili so popolnoma nasprotno pot ter se raje bratili z nemško manjšino, katere je na vsaki način hotela prevladovati v Avstriji.

Volilni zakon iz leta 1861 zagotovil je Nemcem že v viru gospodstvo nad slovansko večino. Ko pa je bila l. 1866 Avstrija še politično poražena in denarno uničena, pristopilo se je z jedne strani k nagodbi z Ogersko, a na drugi strani se je uvedla ustava, ki pa je zopet zagotovila nadvladje nemški manjšini nad slovanskim prebivalstvom, to pa zaradi tega, ker merodajni činitelji niso upoštevali zakonov ustave, ki so ostali potentakem le na papirju, in ker so ti činitelji videli svoje zveličanje le v blaženi nemščini.

Posledice tega negovanja nemškega elementa na jedni strani, a skoro popolno preziranje ustavno zajamčenih pravic slovanskih narodnosti po drugi,

je moralo konečno dovesti do tega, da so nastale razmere, kakoršnim so priča današnje parlamentarne seje o vsaki priliki, ko gre odtrgati od nemške prepotence košček in ga podati Slovanom kot »kulturno pridobitev«.

No časi se spreminjajo in z njimi ljudje. Ob takih političnih odnošajih v naši državi je moral tudi najneumnejši sprevideti, da se mora ganiti, ako noče, da postane žrtev oholosti privilegirancev. Zato je tudi najpriprostejši davkoplačevalec slovanske narodnosti se začel vpraševati: »Kako? Davke plačujem v krvi in denarju, zato pa naj nimam nobenih pravic, drugi pa vse?« In spoznanje je prišlo v vse sloje avstrijskega prebivalstva, spoznanje, da smo pred Bogom in cesarjem vsi jednaki. Ta klic do tedaj zatiranih se je začel razlegati po vsi državi in ni ostal le klic vpjočega v puščavi. »Dajte nam splošno volilno pravico!« je odmevalo iz stotisoč grl — delavskega stanu, v katerem je ogromna masa slovanskega prebivalstva.

In prišel je minister Badeni in uvel je. — ne sicer še splošne volilne pravice, — pač pa je uvel novo kurijo v volilni red, — tako zvano V. kurijo in s tem je poskočilo število zastopnikov v državnem zboru na 72, ki so tudi v ogromni večini Slovani.

Seveda oni, ki je bil vse svoje življenje navajen ukazovati, se takim novim razmeram težko privadi. Vajeni gospodstva, izmislili so si Nemci drugo.

»Mi smo sicer manjšina (namreč po številu prebivalstva), a imamo nerazmerno več zastopnikov nego druge stranke; pa če tudi smo v manjšini, vendarle hočemo vladati!« Tako kriče zdaj Nemci (Vsenemci namreč), te fraze se oprijemljejo. Ako pa jim vlada tu in tam ne pomore do samodržstva, pa dajo duška svoji jezi z obstrukcijo in ovirajo parlamentarno delo. Dokler so skupno z avstrijskimi vladami dušili vsaki pojav v kulturnem življenju avstrijskih narodov in so slovanske rodoljube vlačili po sodiščih in zaporih in so z železno vztrajnostjo delali

na to, da izdero »slovanski klin, zabiti v nemško meso«, tako dolgo je bilo vse dobro. Ko pa so ta njihova prizadevanja ostala brez uspeha in so slovanski narodi čim odločneje zahtevali svoje pravice, katerih so tudi jeli dobivati v malih drobtincah, — zdaj so zaglali Vsenemci hrup in grom o »zaposlavljanju svojih pravic«. Vsaki slovanski gimnazijski razred vzbujal je v Vsenemcih peneči srd in nevoljo. Konečno pa je prišlo do tega, da so začeli kričati: »Ker ne moremo biti več izključni gospodarji v državi, pa tudi te države ni več treba!«

In taki so danes avstrijski Vsenemci, v take so se prelevili oni »državo ohranjujoči« elementi. Vsaki njih korak sili zdaj le še v Prusijo. In s tem je ustvarjen političen položaj, v katerem se danes nahajamo.

Ta položaj pa ne more dolgo trajati in merodajni krogi na Dunaju morajo v prvi vrsti sami skrbeti za to, da se čim prej odpravi, ker sicer, ako bi še dalje držali roko razdirajočim elementom, bi sami izpodkopavali temelje oni državi, kateri na krmilo so postavljeni.

Najnovejši dogodki v parlamentu pa so usodni še z drugega razloga. Stojimo namreč pred obnovljenjem trgovinskih pogodb in pred drugimi važnimi gospodarskimi nalogami. Za izvršitev vseh teh nalog treba pa krepke vlade in složnega delavnega parlamenta. Ali mesto da imamo vlado in državni zastop, zmožen braniti gospodarske interese države in narodov, pa se kaže skrajna beda v notranjih političnih razmerah, beda in razcepljenost.

Prepotentni Vsenemci v svoji neopisni domišljavosti hoteli bi zaradi par ubogih slovenskih gimnazijskih razredov preobrniti parlament in postaviti na glavo ves javni red v Avstriji. Ali iz te moke ne bo kruha. Sila slovanske narodne zavesti in mogočen čut samoohrane bode razdrobila v nič vsenemške sanje češ, da je ves svet nemšk od Belta do Adrije.

LISTEK.

Potovalne črtice z Ogerskega.

(Spisal M. Mihaeljev. — 1902.)
(Dalje).

Od omenjene postaje Kelenföld smo se vozili mimo visliškega griča (Galgenberg), pod katerem mi pokaže žid s prstom kraj, kjer je rudninski vrelec »Rakoczy-Quelle«, ki se prodaja skoraj po vsih lekarnah kot zdravilna voda in jo je marsikateri čitatelj »Gorice« in tudi pisec tega že večkrat pil. Ta voda čisti namreč želodec in krv. Mnogim bolnikom jo zato zdravniki predpišejo in so jo tudi že meni o svojem času. Potem se peljemo mimo trga Albertfalva (Sachsenfeld) na zlo znamenito postajo Budafok (ali Promontor). V tem mi je pravil žid, da je ta trg radi tega znamenit, ker se tam nahajajo ogromne podzemeljske kleti za vino-shrambe, ki so vsekane v skalovju, prave podzemeljske luknje!

Dandanašnji je Budafok mogočno središče vinske ogerske trgovine, ktero imajo tudi tam većinoma židovi v rokah, čeravno mi ni žid tega naravnost povedal, kar sem pa po drugih zvedel. Tudi ena velikanska pivovarna je tam z velikim vrtom in šetališčem za goste. Danes

te postaje je lepo videti omenjeni otok Čepelj, do katerega vozi tudi parni tramvaj iz Budima za izletnike, kateri se navadno vozijo 1/2 ure po Donavi navzdol s parnikom, nazaj pa s parnim tramvajem. Iz Budafoka vodi ena panoga železnice proti jugu memo Šekšarda (Szegezard), Pečuhu (Fünfkirchen) čez Dravo v Osiek in od tod preko Vukovara in Slavonije v Brod, odkoder prekorači Savo ter pride v Bosno v Dervent; od tod se vije poleg reke Bosne v Sarajevo in naprej skozi skupno avstro-turško ozemlje in sandžak Novi Pazar v Mitrovico — Solun. Druga panoga pa, po kateri smo se mi peljali proti Pragerskem, vodi mimo Stolnog-Biograda (Szekes-Fehervár, mažarski) in tik blatnega jezera ali »balaton tenger« na Štajersko. Peljajoči se iz Budafoka ali Promontora, naprej pridemo na postajo: Marton Vašar ali po slovenski: Martinov semenj (»vašar« pomeni semenj). Tukaj vstopi neki stotnik rodod Ljubljanečan, katerega pa nisem poznal, ter ko me vgleda, me prosi po nemški, če sme vstopiti v moj kupé, kjer je bilo še prostora za 3 osebe.

Radovoljno mu rečem, da naj blagovoli le vstopiti, kar me veseli, ker ima seboj orožje (sabljó) in je to neki dobro

gospod stotnik je bil mož poštenjak in dobrega krščanskega mišljenja, kar sem spoznal iz njegovega nehljinega logičnega govorjenja. Imena njegovega — vozil sem se z njim do Ljubljane — pa iz gotovih ozirov ne povem. Vročil mi je tudi svojo vizitko. Le slovenščino, je rekel, da je nekoliko pozabil, ker službuje že mnogo let na Ogerskem kot vojak, pa vendar ljubljansko slovenščino še dobro lomi. Vsedel se je poleg mene in onih dveh prej imenovanih židov ter mi je tudi on marsikaj povedal, kako pazljiv mora biti potnik, ki potuje semtertje po ogerskih železnicah, česar hočem pa pozneje nekoliko omeniti. — Tako sva se nekako hitro seznanila in se mej tem približala zgodovinsko znameniti postaji Velenceze, ki leži blizu obrežja nekako 5 kilometrov dolgega ribnjaka, čegar imena pa nisem mogel izvedeti, če ga sploh ima! Po tem plitvem malem jezeru podobnem ribnjaku je plavalo mnogo povodnih ptic, tudi znani labudi, kakoršne sem prvič videl v šenbrunskem cesarskem zverinjaku pred 14 dnevi. — Vprašam sicer dokaj prijaznega žida, je-li to oni kraj, kjer je bil l. 1848. boj? Da, reče, ravno tukaj je bil oni znani boj (dne 29. sept. 1848).

šanju dozdeva, da utegnem biti kak zgodovinar, ker se za to zanimam. Na to pa sem molčal ter naprej govoril z mojim dobrim ljubljanskim rojakom, ki je bil zadovoljen, da je v meni našel enakomislečega rojaka, da mu ni bilo potovanje v Ljubljano predolgočasno. Enako zadovoljen sem bil tudi jaz!

Spomini na leto 1848-49.

»Hajd vojaci, hajd junaci,
Konjanici i pešjaci,
Brusmo sablje, brusmo kose,
Nek se vraga na strah nosi!«
Hrv. vojna pesem l. 1848.

Tako so prepevali graničarji, ko je slavni ban Jelačić prekoračil 11. septembra l. 1849 s hrvaško vojsko pri Varaždinu, kjer se je ona zbirala, mejno reko Dravo*). — O tem prehodu piše priča iz Varaždina: »Šli smo čez naš Rubikon, prešli smo čez Dravo. Že pred zoro se je zbirala vojska. Ko se je zbrala, prileti svitli ban na konju in nagovori jo še enkrat (hrvaški seveda), priporočivši jej hrabrost in človečnost, junaštvo in poštenje, drznost in čednost. Zdaj bije odločilna ura, vojska stopi na pot.

*) O tem zgodovinskem dogodku sem hotel obširneje poročati cenjenim čitateljem »Gorice«, kajti mi poznamo premalo našo in drugih Slovanov zgodovino, ker so nas nemški profesorji učili po največ zemljepisje in zgodovino Nem-

Kje so moje kronice,
Srebrne in bele?
Mojga srca ljubice,
Krasno so svetlele!
Prišel je volitev čas,
Snel krono m' je poraz!

Gospodje! Ne smešite se s takimi
jeremijadami, ker drugače razvidi vaš
najpriprostejši pristaš, da se niste pri
zadnjih deželnozborskih volitvah borili
za „omiko, svobodo in napredek“, ampak
le za svitile kronice.

Zato svetujemo prizadeti gospodi:
O svitlih kronicah ne zinite nobene več,
marveč uvažujte pesnikove besede:

Glücklich ist,
Wer vergisst,
Was nicht mehr zu ändern ist.

**Prečastiti gospod Evgen Črni-
goj**, vikar iz Vel. Žablj je stal večeraj
pred tukajšnjim okroglim kot kazenskim
sodiščem. Ovadili so ga „naprednjaki“,
da je pri zadnjih deželnozborskih volitvah
podkupoval volilce z denarjem. Ker je
razprava dognala, da je bila ova d'ba
popolnoma neutemeljena, bil je gospod
Črni goj oproščen. O tej razpravi, ki je
jako zanimiva in ki je pokazala „naprednjake“
v njih pravi luči, utegnemo še spregovoriti.
— Obtoženca je zagovarjal odvetnik g. dr. Franko.

Izpred sodišča. — Kakor smo
svoječasno poročali, bil je 40-letni Val-
entin Vončina na večer 1. januarja t. l.
ko je prišel iz Šuligojeve krčme v Lo-
kovec, s kamnom na glavi hudo ranjen,
da so ga morali prepeljati v tukajšnjo
bolnišnico, kjer je 23. marca umrl, pa
ne vsled rane na glavi, ampak zato ker je
bil jetičen. Te dni se je vršila kazenska
obravnavna proti Alojziju Kuštrinu, ki je
bil obtožen, da je on udaril Vončino s
kamnom. Obsojen je bil na 14 mesečno
jelo in na plačilo 100 K kot odškod-
nino in na 20 K za poplačilo zdravniških
stroškov.

Se ne odpove mandatu. — Po
Gorici se je govorilo in je to govorico
nekdo brzojavil tudi graški „Tagespost“,
— govorico namreč, da odloži g. Alfred
Lenassi svoj državnozborski mandat.
Sobotni „Corriere“ pa pravi, da je ta
govorica popolnoma izmišljena.

Most čez Sočo pri Barki. —
Dunajska tvrdka Gaertner, kateri je iz-
ročena spodnja stavba mosta čez Sočo
pri Barki, se je obvezala dogotoviti to
delo v sedmih mesecih, ako bode vreme
ugodno in ne bode voda preveč nara-
ščala. V devetih mesecih pa na vsaki
način izgotovi omenjena dela. Zgornjo
in sicer železno stavbo mosta pa je
prevzela tvrdka Wageman na Dunaju, t. j.
ona tvrdka, ki je prevzela delo želez-
niškega mostu čez Vipavo pri Dornbergu.
— Ta tvrdka se je obvezala dogotoviti
svoje delo v dveh mesecih. Potemtakem
bi moral biti ta most v enem letu po-
polnoma dodelan.

Iz Ročinja nam poročajo, da je
tamošnje starašinstvo v svoji zadnji seji
jednoglasno sklenilo peticijo do vlade za
ustanovitev višje slovenske gimnazije v
Gorici. Tako je prav in želeli je, da
sklenejo take peticije tudi vsa druga
starašinstva na Gorškem. — Od tam se
nam tudi poroča, da imajo v Ročinju
poštno odpraviteljico, ki ne razume be-
sedice slovenski. Brez komentara!

Iz Kanala nam pišejo: Bliža se
mesec majnik. Kakor drugod, opravljajo
se tudi pri nas ta mesec šmarnice. Šmar-
nice so pa pri nas zjutraj ob peti uri in
pol. Naše ljudstvo bi pa želelo, da bi se
obhajale te šmarnice zvečer, eno uro
pred nočjo, kakor se to godi drugod.
Tudi glede petja pri šmarnicah bi imeli
eno željo. Stare lepe pesmi matere Božje,
ki so znane vsemu ljudstvu ter jih tudi
rado poje, se zadnje čase pri nas opu-
ščajo. To pa po našem mnenju ni prav.
Mi nimamo nič proti novim pesmam,
katere prepeva nekaj otrok na koro, ali
pele naj bi se tudi stare, katere bi pelo
vse ljudstvo po cerkvi.

Pošta v Volčah. — V predzadnji
štev. našega lista smo priobčili posnetek
iz nekega dopisa, v katerem je dopisnik
tožil o nekih neredih na tamošnji pošti.
posebno pa o tem, da se pisma neredno
in sem ter tje tudi prekasno dostavljajo
strankam.

Zdaj pa nam piše neki drugi do-
pisnik, da so bile pritožbe prvega do-
pisnika neopravičene ter da je v Volčah
prav dobro preskrbljeno za pravočasno
dostavljanje pisem strankam. Posebno pa
odkar so vdobili tam selskega pismonošo
dostavlja isti po občini razven v Rutu
pisma po štirikrat na teden. Tudi pravi
zadnji dopisnik, da tamošnja odpravitel-
jica rada postreže strankam tudi izven
uradnih ur ter da so ljudje ž njo radi
njene uljudnosti zadovoljni.

Mi smo dali prostora tudi tem vr-
sticam, da se čuje „oba zvana“. Ako je

res, kar pravi današnji dopisnik, potem
je prav; ako bi bilo pa kaj resnice na
tem, kar nam je poročal prvi dopisnik,
potem pa naj se nedostaki odpravijo.
S tem pa je zaključena pravda o vol-
čanski pošti v našem listu.

**Zabavni vlak med Trstom in
Korminom.** — S predzadnjo nedeljo je
prišel voziti med Trstom in Korminom
zabavni vlak. Tak vlak bode vozil vse
nedelje in praznike do polovice oktobra.
Iz Trsta odhaja ta vlak ob 2:45 minut
popoldne, iz Kormina pa se vrača ob
9:05 min. zvečer.

Zgubljeno. — Neka gospa je zgu-
bila v nedeljo zlato brošo (pontapet) v ulici
proti Soškemu mostu. Kdor bi ga našel,
naj ga blagovoli prinesiti v našo tiskarno,
kjer dobi primerno nagrado.

„Il Piccolo“ in „L'Amico“. —
Prvi teh dveh listov je židovski list. Drugi
pa je baje glasilo ital. katol. duhovščine.
V sovražstvu do Slovanov se pa jeden
od drugega malo ali celo nič ne razli-
kuje. Da, večkrat trobita v tem pogle-
du v jeden in isti rog. Tako sta se
našla tudi sedaj, ko so raznesli listi go-
vorico, da bode novoimenovanemu tr-
žaškemu škofu, ki ne zna niti besedice
slovenskega in hrv. jezika, pridelen neki
koadjutor slovenske narodnosti. Mi se za
danes nočemo spuščati v širjo kritiko
njiju pisave; opomnimo samo, da trdi
„Piccolo“, da živi v tržaško-koperski
škofiji večina Italijanov. To pa ni res in
„Piccolo“ v ed o m a trdi neresnico. Ako
židovski list neresnico trdi, ni nikako
čudo, da pa tudi „L'Amico“ to židovsko
neresnico ponavlja in trdi, se to,
moramo reči, jako slabo prilaga glasilo
ital. kat. duhovščine.

6400 kron državne podpore je
c. kr. ministerstvo za poljedelstvo na
Dunaju dovolilo novostanovljeni mle-
karni v Hrušici (pri Podgrađu in Istri),
katero vodi prezasuženi dekan Anton
Rogač. Ta podpora se mlekarji izplača
na sledeči način: takoj 2000 kron, leta
1903 zopet 2000 kron, potem pa od leta
1903 do vključno 1906 vsako leto po
600 kron. Z zidanjem stavbe za mle-
karno se prične takoj, čim dospo po-
trebni načrti.

**IV. shod slovenskih časnikarjev
v Ljubljani;** ki se vrši dne 17., 18., 19.
in 20. maja, zanima vse avstrijsko slo-
vensko časopisje. Kakor na vseh do-
sedanjih shodih bodo tudi na IV. tvorili
večino vdeležencev češki časnikarji, ki
bodo imeli tudi večino govornikov na tem
shodu. Poročali pa bodo tudi zastopniki
Hrvatov in Poljakov. Predsedoval bo zbor-
ovanju Slovak. V predsedništvu pa bodo
zastopane vse slovenske narodnosti brez
izjeme. Glavni točki zborovanja sta usta-
novitev slovenskega dopisovalnega
urada ter ustanovitev splošno sloven-
skega časnikarskega društva, ki bo
zastopalo interese časnikarjev, skrbelo za
podpore bolnim in onemoglim časnikarjem,
ustanavljalo in upravljalo ustanove i. t. d.
Ljubljanski meščanski odbor poskrbi da
se bodo čutili slovenski gostje v Ljub-
ljani kakor doma, pa tudi na Bledu in
v Postojni se pripravljajo že na dostojen
v sprejem slovenskih časnikarjev. Gotovo
bode ta shod rodil obilo realnih sadov,
a koristil bo tudi naši deželi, s katero se
seznanijo časnikarji. Vabila se razpošiljajo
v pondeljek. Povalilo se je okoli 800
časnikarjev, pisateljev in slovenskih od-
ličnikov. Naslovi so se sestavljali naj-
skrbnejše. Vendar pa je možno, da se
je kako ime prezrlo ali pa se bo kako
vabilo izgubilo. Zato opozarjamo, naj se
vsakdo, ki se želi tega shoda vdeležiti, a
vabila ne dobi, blagovoli prijavitelj pri-
pravljalnemu odboru slovenskih časni-
karjev v Ljubljani.

Zaupni shod v Celju. — Kakor
smo že poročali, se je zbralo na zaupnem
shodu dne 10. t. m. v „Narodnem Domu“
v Celju 200 zaupnih mož slovenskega
Štajerja, da dajo duška svojemu užalje-
nemu čustvu vsled kompromisnega pred-
loga, ki ga je objavilo glasilo kranjskih
naprednjakov v zadevi celjske slovenske
gimnazije. Razun tega je bil shod v svojem
bistvu namenjen, da izrazi svoje mnenje,
ki je mnenje vseh spodnjih Štajercev, da
Celja kot mesta za slovenski gimnazij ne
puste na noben način.

Zborovanje je otvoril g. dr. J. Serbec
ki je bil tudi izvoljen predsednikom. V
svojem pozdravnem govoru je najprej o-
menil, kaj je bilo povod shodu, namreč
omenjeni kompromisni predlogi in pa
dolžnost štajerskih Slovencev, da take
predloge hitro zavrnejo, da ne bi drugi
Slovani mislili, da štajerski Slovenci zdaj
po srečnem izidu glasanja o Stürghovi
resoluciji mislijo še na kompromise. Tega
da noben pravi štajerski Slovenec ne
misli, a od moža, ki brusi meč proti
lastni krvi, ne sprejemo nobenega na-
sveta. „Mi bomo branili“ je dejal govornik
„do zadnjega Celje. Nihče nam ne bo

pravil, kje smemo stanovati. Poniževati
se ne damo nikdar. Vlada nas sedaj pušča
na cedilu, a še iskala nas bo. Germani-
zacija v Avstriji ni drugega, nego delo-
vanje za pruskega kralja. Leta 1848 so
Slovani rešili Avstrijo. Slované bodo
iskali tudi, ko se bo morala braniti proti
Prusiji“.

Poročevalec dr. Deček o je dejal, da
je „Celje“ ono ime, ki doni danes po
celi Avstriji, dasi je razlog temu jako
neznaten, namreč ubogi štirje spodnje-
gimnazijski razredi v Celju. Po mače-
hovski se je ravnalo z njimi, a vendar
so se vzdržali, ker so Slovincem potrebni.
Noben pameten celjski Nemec se ni več
spotikal nad njimi, vse se jih je že pri-
vadilo. A prišla je „velika parlamentarna
luč“, grof Stürgh, ki je hotel v tej zadevi
kompromisa. Govornik omenja na to ju-
naškega nastopa slovenskih in drugih slo-
venskih zastopnikov proti tej Stürghovi
resoluciji, ki je tudi padla. V tem pa se
spozabi slovenski „narodni voditelj“
ter predlaga na mesto Celja Žalec ali
Sv. Jurja predlaga sploh nekaj v kar niso
ni Nemci ni vlada nikdar privolili. Na
to pravi v zaključku: „Za nas štajerske
Slovince je vsak kompromis nemogoč.
Nam spodnjegimnazijski razredi samo v
trgu ne zadostujejo, ker so premalo
za nas, ker potrebujemo v Celju
popolne gimnazije“. Govornik
predlaga v smislu svojega govora reso-
lucijo, ki se je tudi sprejela.

Svečanosten trenutek shoda pa je
baje motil govor notarja Baša, ki ni
govoril o stvari, marveč nekako hotel
vzbujati v navzočih misel, kakor da je
shod hotela izrabiti duhovska stranka za
svoje namene. Govor njegov pa je zbujal
splošno nemojlo in se je izražalo obža-
lovanje, da je predsednik dopustil ta govor.

Konečno sta se sprejeli resoluciji
dr. Dečka in zborovalca Korošca, s ka-
terima se izreče zahvala slovenskim po-
slancem pri glasovanju in pa protest proti
predlogom „Slov. Naroda“ glede kom-
promisa.

**Kam dovede Nemce njihova
politična strast.** — Mej tem ko celjski
Germani in pol Germani kriče zoper slo-
venske gimnazijske razrede in hočejo
po vsej sili iztirati Slovence iz Celja, pa
se njihova krivičnost nad njimi samimi
že hudo maščuje. Slovinci, probujeni
baš po tem nemškem hujskanju do večje
živahnosti na polju trgovine, so obrnili
hrbet nemškemu in ponemčenim razgra-
jačem in nosijo svoj denar v slovenske
trgovine. Posledica tega je vidno propa-
danje nemške trgovine, kar se je začelo
kazati na grozen način. Zaporedoma
padajo v konkurz nemški ali nemčurski
trgovci in morajo zapirati svoje proda-
jalne. V zadnjem času jih je kar peto-
rica na bobnu. In vendar nočejo spo-
znati, da Celje s Slovenci stoji in pade,
ker je le pičli otočič v jezeru sloven-
skega prebivalstva.

Samomorilka v vozu. — Na
Dunaju je sedla 11. t. m. v fijkarski voz
lepa, mlada dama ter je povedala voz-
niku naslov, kamor naj bi jo bil peljal.
Mej potjo je začul voznik strel; dama
se je z revolverjem smrtno ranila. Fijkar
je peljal samomorilko k policijskemu ko-
misarijatu, in od tamkaj so jo prepeljali
v bolnišnico. Pozneje se je dognalo, da
je mlada dama komptoiristinja, 19letna
Roza Zeiler, ki se je obtelila brččas
vsled nesrečne ljubezni ali pa radi slabih
gmotnih razmer.

Radi glavobola. — 21letno ženo
dunajskega kondukterja A. pl. K. je ne-
prestano že dolgo časa bolela strašno
glava. Iz obupa si je polila s petrolejem
obleko ter jo je potem zažgala. Ko je
bila že vsa v plamenu, je prihitela na
hodnik ter upila na pomoč. A preden so
prišli ljudje in so pogasili gorečo obleko
in lase, je bila nesrečna žena po vsem
životu in zlasti po obrazu tako opečena,
da bo gotovo umrla. Preden si je za-
žgala obleko, si je še zamašila usta, da
ne bi mogla klicati na pomoč.

Zakaj ni nočni čuvaj žvižgal. —
V nekem malem mestecu na Poznanjskem
imajo starega nočnega čuvaja, ki mora
javiti, da res čuva nad mestom s tem,
da vsako uro zažvižga neko znano me-
lodijo. Zadnji čas pa ni bilo cele noči
slišati njegovega žvižganja. Župan po-
kličje čuvaja na odgovor. Le-ta skesano
prizna, da mu je izpadel zadnji zob iz
čeljusti, vsled česar pri vsem napevanju
ne spravi žvižgov iz ust. Mestni očetje
so bili v začetku v hudi zadregi, dokler
jim ne svetuje neki odbornik, naj dajo
starcu na občinske stroške napraviti v
Breslavinovo umetno zobovje. To se
zgodi, in prihodnjo noč župan niti spat
ne gre, da bi slišal zopet običajno žviž-
ganje. Toda celo noč ni bilo niti glasu.
Drugo jutro pozove župan zopet čuvaja
k sebi ter vpije nad njim: „Sedaj ima
vendar zobovje. Zakaj ne žvižga?“ Čuvaj

pritrdi pohlevno: „Da imam ga pač, toda
zdravnik mi je naročil, naj ga devam
ponoči v vodo...“

Razne novice. — Kardinal Ledo-
howski je nevarno obolel. Obolel je za
pljučnico in se zdravnik resno boje ka-
tastrofe. — Glasom poročil iz Varšave
je sodišče obsodilo polkovnika Grima
radi zločina proti državi na smrt, car
ga je pa pomilostil v dosmrtno ječo.
Dokler ni završena obravnavna proti so-
krivcem, ostane Grimm na Petro-Pavelj-
ski trdnjavi, pozneje ga pa odvedo v
Düsseldorf.

Narodno gospodarstvo.

Delavsko vprašanje na deželi.

I. Delavci.

Tiho in navidezno brez slabih po-
sledic se vrši pri nas na Slovenskem mo-
gočen tok našega priprostelega kmečkega
prebivalstva v mesta k toviskim podjet-
jem kot službujoče obojne za najdižje
poslovne sloje. Precejšen del našega sred-
njega meščanskega prebivalstva.

O tem, da se pri tem preseljevanju
le komaj 5 % povspne do keselja zbolj-
šanja svojega socialnega življenja, se dan-
danes malo razpravlja. In tako i tu o-
gromna množina dela in se ubija, da se
peščici izvoljenih dobro godi. Novodobna
organizacija je s skupnim nastopom vsaj
toliko dosegla, da imajo ti ljudje nekako
življenje, če pametno in previdno ravnajo.

Opazujemo pa še drug tok. Iz naših
pokrajin se izseljuje leto in dan vedno
več kmečkega prebivalstva v tujino, v
Ameriko, Nemčijo itd. Ta tok postaja
vedno večji in bode pri sedanjih žalostnih
razmerah na kmetih zayzemal vedno ob-
širnejše dimenzije.

Saj pa tudi ni skoro drugače mo-
goče. Pogoji za obstanek, potrebe za
obleko in življenje postajajo vedno te-
žavnej in bolj komplicirani. Zasluzka, ki
bi zadostal tem bolj ali manj opravičenim
zahtevam, pa navadno ni. Treba le po-
gledati med priprosto ljudstvo in naši
bodemmo več nego se na videz misli, vidi
in čuti — bede in vsakovrstnega pomanj-
kanja. Revno ljudstvo na deželi trpi in
molči.

Resnica je, kjer ni dela, ni zasluzka.
Vsak misleč in priden človek si zna usta-
viti delo z njim zasluzek. Drugače je mno-
gokrat med priprostim kmečkim prebi-
valstvom. To se drži mnogokje le stare
navade in šege, ne zna si pomagati. Po-
moči išče in pričakuje od zunaj. Samo-
stojno nastopiti, z duhom časa napredo-
vati, s spremenjenimi razmerami računati
in se po njih ravnati, to mu je ponekodi
skoro nemogoče. Le tam, kjer se veselo
razvija naša narodno-gospodarska orga-
nizacija ali tuji uplivi delujejo nanj, tam
se predrami iz svoje otrplosti.

Vsled tega opazujemo le prepogo-
stoma, da se življenjski pogoji krajev, ki so
oddaljeni od svetovnih prometnih zvez,
v teku let le toliko spreminjajo, kolikor
to povzročajo vnanji vplivi. Vnanji tuji
vplivi so pa delovali v zadnjih 50 letih
v marsikaterem oziru neugodno na naše
kmečko prebivalstvo.

Poljedelstvo propada. Življenje po-
staja od dne do dne težavnej, vsakovrst-
na bremena naraščajo vidno — dohodek
in zasluzek pa rapidno padata in se zmanj-
šujeta.

Naše kmečko prebivalstvo v obče
silno štedi in se pri vsaki priliki brani
novih stroškov. Pa to mu vse nič ne po-
maga. Kmetijski stan kljub temu hira in
bode še huje hiral. Vse novodobne na-
prave merijo le na to, da se stroški po-
višujejo, o dohodkih se nikdo rad ne
meni. Vsak drugi stan si pri tem na ta
ali drugi način ve pomagati, za kmečki
stan, kot najobsežnejši pa se ne najde
pomoči. Najslabše se tu godi manjšim
kmetjem posestnikom, kočarjem in užit-
karjem. Ti so navezani poleg svoje kme-
tije na postransk zasluzek.

Dokler so ta stan na obsežnejših
posestvih in na grajščinah zelo in redno
uporabljali za delavce, dokler so posa-
mezniki kot posli pri teh domovih imeli
trajno službo, če tudi ne posebno dobro
plačano, tedaj niso ti čutili vse ostro-
sti — siromaštva.

Drugače je dandanes. Kmetovalci
opuščajo bolj in bolj redno obdelovanje
zemljišč v lastni režiji. Če le morejo, da-
jejo njive v zakup. Isto store veleposestva.
Kot poljski delavec si ne prisluži nobeden
več toliko in trajno, da bi mogel računati
na to, da bi ostal delavec vse življenje.
Če si le more, si pomaga, da gre v mesto
zluziti ali pa se izseli v tujino. V zimskem
času ga nikdo ne rabi, po več mesecev
ni najmanjšega zasluzka. Ob času nuj-
nega dela v pomladanskem, poletnem in
jesenskem času ga vedno poiskati, toda
le za posamezne dni. In tedaj dela pri
najnapornišem delu od zore do mraka,
plačati ga pa poliedelec ne more visoko.

To pa tudi čutijo nestrpni Vsenemci, oni čutijo, da se naravna stena slovanstva čedalje tesneje približuje svojim zakonitim mejam, kateri so stražili dosedaj privilegiranci, — oni čutijo, da, ako ne odnehajo od svoje nestrpnosti, lahko nastopi trenutek, ki bode izvršil, kar je hotel grof Taaffe in kar je pričel grof Badeni, namreč uvedbo splošne in jednake volilne pravice; potem pa bi nehala biti Avstrija Eldorado za vsenemške razvajence.

To možnost so imeli pred očmi načelniki zmernejših nemških strank in zato so ugovarjali zahtevi načelnikov onih nemških strank, ki so za najstrožjo obstrukcijo, vsled česar so izstopili iz kluba načelniki ljudske stranke in se je razbila znana nemška „Gemeinbürgerschaft“; kajti vedeli so, ako bode parlament še nadalje nesposoben za uspešno delo, da mora vlada razpustiti zbornico, čemur bi sledila sprememba ustave in kakor rečeno: uvedbo splošne volilne pravice, ki bi pa pomenila politično smrt Nemcem v naši državi.

V zavesti, da se jim še nikoli ni tako dobro godilo ko zdaj, bodo torej Nemci znali, kaj stori, sicer morajo vedeti tudi, kaj jih čaka.

Dopisi.

Iz Kormina smo dobili poziv, namenjen za padnim Bricem, s prošnjo, da naj ga objavimo, ki se glasi, kakor sledi. — V Korminu je napela italijanska liberalna stranka vse sile, da bi ob prihodnjih občinskih volitvah zmaga, in sicer s pomočjo nezavednih brisrkih volilcev. Može volilci, ne dajte se zapeljati in ne dajte svojih glasov našemu sovražniku. Čast vsem zavodnim volilcem. Brici ste bili in ste še vedno dobri državljani in dobri kristjani. Zatorej upamo, da niti enega glasu ne daste judovski stranki, četudi je za to ponujeno dobro plačilo. Velika škoda bi nastala za Vas, ki imate kaj pod Kormin, pri plačevanju davka, ako zmaga Naglostova stranka. Morali bi dati nazaj na velikih občinskih nakladah ne samo, kar ste dobili za glas, marveč dvakrat, trikrat toliko, kolikor plačujete zdaj davka, in to Bog vé koliko let zaporedoma.

Res je, da pravijo nekateri, da je vse eno, naj zmaga ta ali ona stranka, ker so vsi Lahi. Ali res je tudi, da prava stranka je in ostane avstrijska, kristijanska stranka, kateri pripadajo sedanji modri možje, župan Josip Legiša, baron Locatelli in drugi možje, ki so naši pravi in resnični prijatelji.

Nekateri pravijo: dobimo denara pri „Banki Cormonese“ v hiši Naglost. Koga

Okoli 4 in pol uri zjutraj dospé do dravskega mosta, ki je dosihmal delil Ogersko od Hrvatske. Najprej sta stopila na most dva hrvatska husarja. Malo za njima je šlo nekoliko krajiških (graničarskih) strelcev, vse to kakor tako imenovana prednja straža (Vorposten). Za njimi je korakala druga prednja straža (Avantgarde) po imenu, eden oddelek Otočanov. Zdaj jaha junak junakov, ban Jelčić, spremlja ga 30 častnikov vsake vrste, kar se imenuje „Generalstab“; a na zadnje sledijo zopet Otočani. Za njimi se vzdiguje dolg steber megle. Pa to ni megleni steber, marveč množica brabrij junakov brez konca in kraja. Tolika je bila vojska, da je od 4. in pol do 8. ure nepretrgoma korakala čez dravski most. Bilo jih je 40.000 izbranih, za hrvatsko stvar naučusenih junakov. To je bil lep pogled; zdaj so šli vitežki graničarji, veselo pevajoči, zdaj so naši hrvatski konjiki na svojih čilih konjih dirkali, zdaj se je most tresel in škripal pod težkim bremenom topov in streliva itd.

Borba pri Velenczu*). Tako je korakala hrvaško-slavonska vojska pod svojim ljubljnim vojskovodjem banom Jelčićem čez Čakovac in Muro in Kanižo, potem ko so morali pi-

* Velencze je trg; to ime pomeni pa tudi

naj premoti to govorjenje? Saj Vam ne darujejo denara, ampak jim plačujete dobre obresti. Sedaj je pa še druga banka, in sicer zraven pošte, v kateri so dobri kristijanski voditelji, kateri dajejo denar še pod bolj ugodnimi pogoji nego Naglost in compagnia bella. Torej na noge, zavedni Brici, dokler je še čas, da Vaša zemljišča ne bodo obložena z dvakrat tolikim davkom, kakor ga plačujete zdaj.

Kdor želi kaj poizvedeti o volilnih imenikih v Korminu, naj se obrne do odličnih članov avstrijske stranke. Taki so: krčmarja Karol Sgubin in Josip Angeli, trgovci z jestvinami Anton Persa, Ivan Domicelj in Josip Avian. Ti Vam dajo pravi svet, ko kaj potrebujete. — Brici volilci, pokažite zopet, da ste zvesti avstrijski državljan in neomahljivi v svojem kristijanskem verskem prepričanju. Pridite vsi volit. Volite vsi avstrijske kristijanske kandidate.

Avstrijski, kristijanski volilci.

Politični pregled.

Poslanska zbornica nadaljuje razpravo o proračunu naučnega ministerstva, katero najbrže že danes dožene. Danes bo imela poslanska zbornica naj brže tudi večerno sejo, v kateri se bodo vršile volitve v delegacijo. Ako se to danes ne zgodi, zgodi se pa v petek v večerni seji.

Te dni se je mudil min. preds. dr. Koerber v Budimpešti in se pogovarjal z ogerskim min. preds. o vsem materijalu gospodarske nagodbe, v vseh nje podrobnostih. Tarifna komisija se sestane čim prej v tretje čitanje carinskega tarifa. Med tem stopijo v dogovore resortni ministri na podlagi uspehov teh posvetovanj. — Gosposka zbornica se snide v soboto, da izvrši volitev v delegacijo ter da izvoli tudi pet članov v kvotno deputacijo.

Madjarji in zavod sv. Jeronima.

Madjare silno peče, da Hrvatov ne morejo spraviti tako hitro s površja „mažarskega zemljevida“ kakor bi radi. Ker vedo, da je hrvaška duhovščina močna zaslomba hrvatski narodnosti, zaradi tega se v jednomer zaganjajo v zavod sv. Jeronima v Rimu, ki je namenjen vzgoji hrvaške duhovščine. Ta zavod bi po vsi sili radi zatrli Hrvatom. Ker pa tega niso mogli doseči naravnost, so z vsemi možnimi intrigami vendarle dosegli, da je papež spremenil prvotni naslov zavoda, „pro croatica gente“ v „illirica gente“ in se je s tem izbrisalo hrvaško ime iz naslova in je zlasti sv. Stolica sklenila v tem pogledu s Črnogoro neko pogodbo, ki je baje žaljiva za hrvatsko ljudstvo. Zaradi tega se je podal sarajevski škof dr. Stadler k sv. Očetu da mu predloži protest hrvatskega episkopata in ga prosi, da ostane pri prvotnem naslovu, ki je osrečil vse Hrvate. V protestu je tudi izražena volja Hrvatov, da si v slučaju, ako sv. Stolica vztraja pri spremembi, katero so izzvali ne le najhujši sovražniki hrvatskega naroda, marveč tudi krščanstva, ustanovi s prostoj-

jonirji zgraditi most za silo med so raznim streljanjem, ker so umikajoči se Mažari obstoječi most zažgali. Previdno je korakala prednja straža in za njo glavno krdelo po cesti proti Kis-Komarov; od tod pa je dospela prednja straža (ki je štela več bataljonov), in glavna vojska v kraj Szemes blizu srede obrežja blatenskega jezera. Blizu tega kraja v Marzahely se je pridružil hrvatsko-slavonski vojski sedmi polk oklopnikov (kirasirjev) in ena divizija lahke konjice, v kateri je služilo tudi mnogo Slovencev, pevajoči cesarsko pesem. Ta dan 21. sept. (1848.) bi se bili mažarski veljaki radi sešli k pogovoru s banom na blatnem jezeru v Szemes-u; slutilo se je in govorilo, da je hotel od zadnjega palatina nadvojvoda Štefana odpotovati parnik (t. j. odposlanci na parniku), odtrgati bana od zvestobe in vere in njegovih krdel. Ali načrt se ni posrečil lokavim Mažarom, častniki so blagega bana nazaj držali, ter ga niso nikakor pustili iti na parnik; prav, saj menda bi ne bil nikdar več nazaj prišel. Kako nezadostno so bili četrti bataljoni (izmed 16 graničarskih polkov) oboroženi, spričuje to, da so isti še le tukaj prejeli orožje in sicer le prva vrsta je dobila erarske puške, tista in četrta vrsta ste bili prevedeni z

voljnimi darovi nov zavod v Rimu, ki bode izključno za Hrvate. — Zaradi tega potovanja dr. Stadlerja v Rim besne zdaj madjaro-židovski listi in je bil te dni od vse ogerske zbornice sprejet oster protest proti nastopu dr. Stadlerja.

Francija.

Na Francozskem se pripravljajo za bližnje volitve v zbornico. Vladni listi govore o gotovi zmagi vseh republikanskih strank. Značilno za to samozavest pa je vendar, da hoče ministerski predsednik Waldeck-Rousseau odstopiti še pred volitvami, na kar bi gotovo ne mogel misliti, ako bi bili republikanci tako gotovi zmage.

Mandžurija.

Mandžurska pogodba je definitivno sklenjena in podpisana. Raski poslanik na Kitajskem dvoru, Lesar, princ Čing in Kwangweng-čaro so to pogodbo podpisali in Rusija je gospodar v Mandžuriji. Zadnja točka te pogodbe določa, da se mora vsa pogodba uveljaviti v treh mesecih.

Revolucija v Belgiji.

Iz Bruselja, stolnega mesta Belgije prihajajo čudna poročila. Tako v Bruslju kakor i po raznih krajih provincije je prava in pravcata revolucija. Boj se vrši za splošno in jednako volilno pravico, katero odreka ljudstvu bruseljska vlada. O tem nevarnem gibanju poročajo razne vesti sledeče: Vse mesto Bruselj je v orožju. Po ulicah je polno vojaštva in žandarji. Patulje na konjih so zastražile vse ulice, vse prodajalne so zaprte, tudi mestna garda je pod orožjem. Ljudstva vzlasti delavcev vré po mestu. Delavci so skoro vsi oboroženi z revolverji. Na več krajih mesta so se vršili že krvavi spopadi med vojaštvom in delavci. Ranjenih in mrtvih je že mnogo oseb. Duhovnik si nobeden ne upa na cesto. Konservativne poslance mora iz zbornice na dom spremljati vojaštvo, ter stražiti njih stanovanja. V Bracquequiesu, v Hodengu, v Gentu itd., so se vršili boji med štrajkujočimi rudarji in policijo. Delavci so ranili s kamnjem že več redarjev. Premogokopi vsled štrajkov počivajo. Položaj je skrajno nevaren, vlada je izdala ukaz, da mora vojaštvo pri najmanjšem motenju miru koj rabiti orožje; vendar je socialistični voditelj izjavil, da vključ temu ne odnehajo in da hočejo iti do skrajnosti, dokler se jim ne izpolni zahteva. — Pričakuje se najhujšega; delavci pripravljajo za 1. majnik splošen štrajk in se oborožujejo z revolverji. 30.000 rudarjev hoče začeti v Bruslju poulično vojno. Dan in noč gradé bariade. Prebivalstvo je v velikem strahu. Vlada je pod predsedstvom kralja skenila najostrejšje odredbe.

Kakor poročajo zadnji brzojavi, je v mestu Bruslju jako žalosten položaj. Vse prodajalne so zaprte, okna pobita, svetilke razbite, več hiš močno poškodovanih in celo ulični tlak razkopan. Ni ure, da bi se ne vršili krvavi spopadi med vojaštvom, orožniki ter policijo na eni strani in delavci na drugi strani.

Množica in celo ženske, oborožene je z revolverji in noži, drvi po ulicah in razsaja. Dosedaj je mrtvih kakih 6—7 oseb a neštivilno ranjenih. Po mestu je

domačimi puškami. Dne 22. septembra je došla prednja straža z glavno vojsko v Šiofok (kopališče ob blatnem jezeru). Dne 25. sept. pa je korakala prednja straža in brigada general-majorja Teodorovića ter dospela v Stolni-Biograd, kjer je tam in v okolici počivala do 29. sept. (l. 1848). Prvi strelji v tej krvavi vojni so se slišali konec obrežja istega jezera pri Lepsény (trgu, zdaj železniška postaja), kjer so ujele predstraže tri sovražne husarje. Tu postavi ban svoja krdela v bojni red; toda Mažari, videči veliko banovo vojsko, se takoj začnejo umikati, ker jim je dobro došla megla v to pomagala, da so mimo Stolnega Belgrada*) (s 25000 mož) se umaknili do Velencza. Sovražnik je bil po dveurnem boju premagan, ter se je po noči umikal proti že spredaj omenjeni postaji: Marton Vašar. O tem boju pri Velenczu so znane te posameznosti: Upornikom je poveljeval bivši vojni minister Mészáros (kateremu se tudi ena ulica v Budimu na čast nazivlje; ime Mészáros pa pomeni tudi mesarja, je torej slovanske korenine!). Ko je boj dvomljiv postal, zapove ban 1. otočanskemu bataljonu, naj pohiti z naglimi koraki v boj, in ta

*) V Stolnem Belgradu se izdeluje železnino in usnje. V tem mestu so nekaj kronali in

videti nosilce z ranjenimi, bolnišnice so že prenapolnjene.

Splošen štrajk v Belgiji.

Včeraj že je pričel v Belgiji splošen štrajk. Število štrajkujočih delavcev znaša nad 200.000, med temi 125.000 premogarjev, 50.000 metalurških delavcev in 20.000 delavcev iz steklarn.

Vojna v južni Afriki.

Čudni so res ti Angleži, da jih Bog razumi! Meji tem ko je ves London in vsa Anglija prepričana, da je mir blizu že sklenjen, meji tem, ko hoče sam kralj na vsaki način, da se neha nepotrebno klanje njegovih podložnih na daljnem afriškem Jugu, pa prihaja v svet vest, da odide v kratkem zopet 20.000 mož v Afriko.

Zdaj je baje odpotoval sam vojni minister lord Rosebery v južno Afriko in sicer na izrecno zahtevo kralja Edwarda, ker je nevoljen, da pogajanja za mir tako počasi napredujejo. Ta sklep ni po volji onim činiteljem angležkim, ki hočejo vojno na vsaki način nadaljevati in kaže, da vlada med njimi in kraljem v tej zadevi močno nasprotje. K tem ljudem spada tudi lord Kitchener, ki je hud, da si proti ponosnim in hrabrim Burom še vedno ni pridobil nobenih la-vorik. — Po drugi strani se pa poroča, da se kralju zaradi tega tako mudi z zaključkom vojne v Afriki, ker preti nevarnost na Irskem, kjer le še s težavo dušijo splošni upor.

Anglija pač ne pride do miru, a to le zaradi tega, ker ga ona nikomur ne da.

Domače in razne novice.

Ženska podružnica sv. C. in M.

— Opozarjamo še enkrat slovensko rodoljubno občinstvo, da pripravlja za dan 20. t. m. ženska podružnica sv. Cirila in Metoda veliko besedo z imenitnim programom. Vabila so že v tisku in se jutri razpošljejo. Natančni program priobčimo prihodnjič. Gledé na plemeniti namen tega koncerta nadajamo se, da se bo naše narodno občinstvo kakor navadno tudi letos odzvalo povabilu na to veselico v mnogobrojnem številu.

Za „Šolski Dom“ prejelo upravnishvo „Gorice“: prek. gosp. J. Peternel, dekan v Kobaridu K 10. — Hvala!

Dobrohoten nasvet. — Žalovanje po „svitlih kronikah“ deželnih odbornikov je v „Soči“ odkritosrčno ter traja že več mesecev. Umejemo, umejemo bolečine izvestnih gospodov!

Dr. Tuma je imel krasen načrt! Spraviti je hotel sebe in dr. Treota v deželni odbor, a ta načrt se mu je izjalovil. Zato pretaka njegovo glasilo solze po izgubljenih kronikah ter napada neprestano sedanja slovenska deželna odbornika. Še pred desetimi dnevi ju je imenovala „Soča“ „velika reveža“ in komodna in nevedna odbornika, ki hočeta prejemati po 333 kron na mesec. . .

In ne le v prozaični „Soči“, tudi v verzih izlivajo prizadeti gospodje svoje otožne občutke. Nekdo žaluje po izgubljenih kronikah prepeva po napevu znane pesmi „Kje so moje rožice“ to-le žalostinko:

vedno odlični bataljon je došel prekasno na bojišče; napad je bil že odbit. Od obeh strani je padlo kakih 200 mož ranjenih in mrtvih, katerih poslednjih pa so imeli Mažari tri četrtine več. Spomina vreden je tu neki posebni čin serežanskega oddelka pod poveljem častnika Vlaisavljevića. Ta oddelek je zadel na mnogoštevilnejše mažarske pešce. Ker je bilo Serežanov mnogo manjše število, so mislili Mažari, da se jim hočejo podati, ter jim gredo prav prijazno nasproti; Serežani so slutili ravno isto, in že so si vzajemno podajali roke in hoteli piti „na zdravje“, ko na enkrat zahtevajo Mažari od Serežanov, da naj položijo orožje! Serežani pa zgrabijo za svoje dolgo puške in v hipu je nastala krvava svatovščina med umikajočimi se Mažari; 35 mrtvih je pokrivalo bojišče, mnogo je bilo ranjenih in en častnik in 12 mož je bilo pa ujetih, pa le en Serežan je bil lahko ranjen. To je bila prva bojna igra Serežanav na bojišču na odprtem polju. Nadalje je ujel ta častnik Serežanov v istem boju upornega majorja Ivanko ter zaplenil 135 komadov pitane živine. Ker se je ta junak tudi pozneje ob vsaki priliki v boju odlikoval, je bil nadarjen z vojaškim zaslužnim križcem in briljantnim prstanom v vrednosti 450 gld. v zlatu. (Dalie pride.)

Edino hrana je pri kmetu dobra, kajpada ne povsod. Kadar ima poštena in dobra kmečka družina težko in naporno delo, tedaj so „struklji“ gotovo za kosilo. Iz lastne izkušnje ve kmet, da more delavec samo tedaj težka dela cel dan izvrševati, ako ima temu primerno hrano. To vedo pri nas istotako na pr. tuji delavci, kakor laški zidarji in takozvani „Prekmurci“ s Hrvaškega. Žal se pa dobe tudi take hiše, kjer se ponudi delavcu le žganje „jeruš“ za moči, kar jih ima.

To je pa tudi en vzrok, da se število težakov, dninarjev in enakih delavskih moči leto za letom zmanjšuje. Ta nedostatek bolj in bolj čutijo posestniki večjih zemljišč in veleposestev.

Posameznik si tu ne more veliko pomagati. Delavcem ne more dati boljše ali pa celoletnega zaslužka, ker tudi njegova beda presega vse meje ali pa ima tako urejeno, da je dal velik del svojih kultur v zakup, vsled česar ne rabi veliko delavnih moči, le za časa oranja, žetve, košnje jih rabi po nekoliko dni in tednov.

II. Posli.

K delavcem na deželi moramo prištevati tudi posle. Kakšne razmere najdemo tu?

Posli, kateri bi veliko let, po 10, 20 in več let služili pri eni hiši, postajajo vedno redkeji. Razni so uzroki, da se to več ne dogaja. O tem so mnenja in izkušnje tako različne, da se o tem ne da lahko pisati. Eno se pa vendar lahko reče, in to je: Število poslov na deželi bolj in bolj pojema in bode še bolj pojemalo, ker vse hiti dandanes le v mesta ali se izseljuje, ker ne najde na

deželi več ugajajočega plačila in tudi ne obstanka.

Veleposestvo za veleposestvom se prodaja, razkosuje ali daje v zakup in množina potrebnih poslov se s tem znižuje. To posli čutijo, zato se odmakajo in si hite drugje kruh služiti. So pa seveda še drugi razlogi, slab zaslužek, slabo ravnanje itd., ki napote posle, da si poiščejo drugega kruha. Poljedelci jim v sedanjih razmerah težko ustreže.

Kajpada so tudi o tem mnenja in izkušnja silno različna. Eden zagovarja to, drugi ono, a resnica je, da pada število poslov na deželi leto za letom ter da to silno neugodno vpliva na kmetijstvo.

Loterijske številke.

13. aprila.

Grac 87 18 86 38 48
Dunaj 26 6 19 18 1

Gostilna

„Vinarskega in sadjarskega društva za Brda“
v Gorici, ulica sv. Klare št. 15

toči pristna bela in črna vina iz društvene kleti, in puntigamsko pivo. Postreže z okusnimi jedili. — Na razpolago so hlevi za živino in dvorišče za krogljanje.

Za obilen obisk se toplo priporoča svojim rojakom

Anton Gerbec,
gostilničar.

Javna zahvala.

Podpisana izreka tem potom najsrčnejšo zahvalo vsem onim, kateri so ob času bolezni in prerane smrti naše preljubljene hčere, oziroma sestre

Marije Krast

skazali ljubezen do blage pokojnice. Posebno se zahvaljujemo vsem onim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so prihiteli spremiti jo k zadnjemu počitku in sploh vsem onim, ki so nam stali na strani v najbridkejših urah. Vsem kličemo ginjenega srca: Bog stotero povrni!

Na Livku, dne 14. aprila 1902.

Žalujoča rodbina.

Podpisani priporočajo slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užgalice. — V zalogi se dobé tudi testenine trdke Žnideršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,
trgovec v Semeniški ulici h. št. 7.
(v lastni hiši)

„Narodna Tiskarna“

ima v zalogi vse tiskovine za duhovnije, županstva in druge urade, na močnem papirju

„Narodna Tiskarna“

ima v zalogi in na prodaj knjige: „Ilijado“, „Tri igre“ za slov. mladino in „Zgodovino tolminske šole“

„NARODNA TISKARNA“

v Gorici, ulica Vetturini št. 9

je preskrbljena z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem, ter more prevzeti vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela.

Izdeluje vsa dela v najkrajšem času po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence.

„Narodna Tiskarna“

tiska

„GORICO“

ki izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 K, četrta leta 2 K

Pismena naročila tiskovin se izvršijo z obratno pošto; vsa druga v najkrajšem času

„Narodna Tiskarna“

tiska

„PRIM. LIST“

ki izhaja vsak četrtek ter stane na leto 4 krone, pol leta 2 K, za manj premožne celo leto 3 K

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporočajo vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za strnišča itd. Ina v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja po brezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nosilcev

v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako znižanih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Peter Drašček,

trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

prva in edina slovenska trgovina za modno in vsakovrstno drugo blago; — ima najlepšo zalogo okrasov za damске obleke, zimskih jaeger podoblek, dežnikov, nogavic, rokavic, modercev, kravati itd. id. vse potrebščine za šivilje

J. ZORNIK
NOVA TRDKA
Gorica, Gospodska ulica 7 (lik „Kroj zadr.“)

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tabakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Namskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Kaj nam krije bodočnost.

Vsenemci kriče: »Proč s slovanskimi šolami! Slovanom nobenih šol! Proč z ministerstvom, ki ne uveljavi vseh nemških zahtev!«

In katere so te vsenemške zahteve? No, zadevi celjske slovenske gimnazije in češke obrtne šole v Budjejevicah nam jih razkrivate dovolj. Zaradi borih slovenskih nižjih gimnazijskih razredov v Celju so hoteli pangermanski kričaci vreči svet iz tečajev in zaradi budjejeviške češke obrtne šole so uprizorili v parlamentu minulo sredo obstrukcijski škandal prve vrste, kakršnih škandalov so zmožni jedino le oni in njihovi podajalci češkega pokoljenja à la Práde, Iro in Malik.

Do teh korakov pa je privedla Vsenemce jedino le njih slankarska strast in sovraštvo do Slovanov, kajti njihovo nepremišljeno nastopanje utegne imeti v prvi vrsti zanje same usodepolnih posledic.

Temu nezaslišanemu nastopanju Vsenemcev mora nekaj slediti, kar naredi konec za našo državo skrajno nečastnim razmeram. Saj že ves svet s prstom kaže na našo državo in na naš parlament, v katerem si sme peščica komedijantov dovoliti vse, kar meče slabo luč na avstrijsko postavodajo. Ti ljudje so zdaj iznova pokazali, da si ne dajo vzeti prilike, da bi ne izzivali na skrajnosti, — katerih pa se je vendarle bati njim v prvi vrsti.

Znailne so besede, katere je izrekel dne 10. t. m. ministerski predsednik dr. Koerber na hodniku državne zbornice proti onemu grofu Stürgu, ki je iztaknil znano resolucijo proti slovenski celjski gimnaziji. Mej tem, ko je divjal notri v zbornici hrup vsenemške obstrukcije, je rekel dr. Koerber grofu Stürgu: »Jaz sem tega že sit. Zgodi naj se, kar se hoče, jaz itak kmalu grem!«

Za vsenemško črno vest bi morale veljati te besede ministerskega predsednika kot napoved nevihte, ki bi zamogla polomiti vrhove njihovih dreves, ki silijo

v nebesa. Saj morajo slutiti, da razmere, ki bi prisilile dr. Koerberja k odstopu, utegnejo prinesiti seboj povse nov političen položaj, a v prvi vrsti splošno in jednako volilno pravico, ob kateri podležejo Nemci ogromni večini slovanskega prebivalstva v Avstriji. A zdi se, da se najbolj strastni Vsenemci — vsaj kažejo se tako — ne strajajo niti skrajnih posledic, sicer bi ne uprizorili zaradi drobtinice, ki se pribore Slovanom na kulturnem polju, v naši državni zbornici stvari, kakršnim primere zastoj iščemo v zgodovini parlamentov kulturnih držav.

Po drugi strani pa vidimo zopet, kakor smo že večkrat ponavljali, da se ljuto maščuje zdaj oni nenaravni greh celega ustavnega življenja v Avstriji od prvega začetka pa do danes.

Oni, ki so bili poklicani da vodijo usodo države, stali so vendar od prvega početka ustavnega življenja pred dejstvom, da je ogromna večina prebivalstva v totranski državni polovici slovanska. Ali mesto da bi bili merodajni činitelji po vrednosti uvaževali ta fakt, ki se ne da pritažiti niti zamolčati, ker je živo meso in kri, hodili so popolnoma nasprotno pot ter se raje bratili z nemško manjšino, katera je na vsaki način hotela prevladovati v Avstriji.

Volilni zakon iz leta 1861 zagotovil je Nemcem že v viru gospodstvo nad slovansko večino. Ko pa je bila l. 1866 Avstrija še politično poražena in denarno uničena, pristopilo se je z jedne strani k nagodbi z Ogersko, a na drugi strani se je uvedla ustava, ki pa je zopet zagotovila nadvladje nemški manjšini nad slovanskim prebivalstvom, to pa zaradi tega, ker merodajni činitelji niso upoštevali zakonov ustave, ki so ostali potemtakem le na papirju, in ker so ti činitelji videli svoje zveličanje le v blaženi nemščini.

Posledice tega negovanja nemškega elementa na jedni strani, a skoro popolno preziranje ustavno zajamčenih pravic slovanskih narodnosti po drugi,

te postaje je lepo videti omenjeni otok Čepelj, do katerega vozi tudi parni tramvaj iz Budima za izletnike, kateri se navadno vozijo 1/2 ure po Donavi navzdol s parnikom, nazaj pa s parnim tramvajem. Iz Budafoka vodi ena panoga železnice proti jugu memo Šekšarda (Szegezard), Pečuhu (Fünfkirchen) čez Dravo v Osiek in od tod preko Vukovara in Slavonije v Brod, odkoder prekorači Savo ter pride v Bosno v Dervent; od tod se vije poleg reke Bosne v Sarajevo in naprej skozi skupno avstro-turško ozemlje in sandžak Novi Pazar v Mitrovico — Solun. Druga panoga pa, po kateri smo se mi peljali proti Pragerskem, vodi mimo Stolnog-Biograda (Szekes-Fehervár, mažarski) in tik blatnega jezera ali »balaton tenger« na Štajersko. Peljajoči se iz Budafoka ali Promontora, naprej pridemo na postajo: Marton Vašar ali po slovenski: Martinov semenj (»vašar« pomeni semenj). Tukaj vstopi neki stotnik rodod Ljubljancan, katerega pa nisem poznal, ter ko me vгляda, me prosi po nemški, če sme vstopiti v moj kupé, kjer je bilo še prostora za 3 osebe.

Radovoljno mu rečem, da naj blaseboj orožje (sabljo) in je to neki dobro za potovanje po Magyarországu! — Ta

je moralo konečno dovesti do tega, da so nastale razmere, kakršnim so priča današnje parlamentarne seje o vsaki priliki, ko gre odtrgati od nemške prepotence košček in ga podati Slovanom kot »kulturno pridobitev«.

No časi se spreminjajo in z njimi ljudje. Ob takih političnih odnosih v naši državi je moral tudi najneumnejši sprediti, da se mora ganiti, ako noče, da postane žrtev oholosti privilegirancev. Zato je tudi najpriprostejši davkoplačevalec slovanske narodnosti se začel vpraševati: »Kako? Davke plačujem v krvi in denarju, zato pa naj nimam nobenih pravic, drugi pa vse?« In spoznanje je prišlo v vse sloje avstrijskega prebivalstva, spoznanje, da smo pred Bogom in cesarjem vsi jednaki. Ta klic do tedaj zatiranih se je začel razlegati po vsi državi in ni ostal le klic vprijočega v puščavi. »Dajte nam splošno volilno pravico!« je odmevalo iz stotisoč grl — delavskega stanu, v katerem je ogromna masa slovanskega prebivalstva.

In prišel je minister Badeni in uvel je. — ne sicer še splošne volilne pravice, — pač pa je uvel novo kurijo v volilni red, — tako zvano V. kurijo in s tem je poskočilo število zastopnikov v državnem zboru na 72, ki so tudi v ogromni večini Slovani.

Seveda oni, ki je bil vse svoje življenje navajen ukazovati, se takim novim razmeram težko privadi. Vajeni gospodstva, izmislili so si Nemci drugo.

»Mi smo sicer manjšina (namreč po številu prebivalstva), a imamo nerazmerno več zastopnikov nego druge stranke; pa če tudi smo v manjšini, vendarle hočemo vladati!« Tako kriče zdaj Nemci (Vsenemci namreč), te fraze se oprijemljejo. Ako pa jim vlada tu in tam ne pomore do samodržstva, pa dajo duška svoji jezi do obstrukcije in ovirajo parlamentarno delo. Dokler so skupno z avstrijskimi vladami dušili vsaki pojav v kulturnem življenju avstrijskih narodov in so slovanske rodoljube vlačili po sodiščih in zaporih in so z železno vztrajnostjo delali

gospod stotnik je bil mož poštenjak in dobrega krščanskega mišljenja, kar sem spoznal iz njegovega nehlinjenega logičnega govorjenja. Imena njegovega — vozil sem se z njim do Ljubljane — pa iz gotovih ozirov ne povem. Vročil mi je tudi svojo vizitko. Le slovenščino, je rekel, da je nekoliko pozabil, ker službuje že mnogo let na Ogerskem kot vojak, pa vendar ljubljansko slovenščino še dobro lomi. Vsedel se je poleg mene in onih dveh prej imenovanih židov ter mi je tudi on marsikaj povedal, kako pazljiv mora biti potnik, ki potuje semtertje po ogerskih železnicah, cesar hočem pa pozneje nekoliko omeniti. — Tako sva se nekako hitro seznanila in se mej tem približala zgodovinsko znameniti postaji Velenceze, ki leži blizu obrežja nekako 5 kilometrov dolgega ribnjaka, čegar imena pa nisem mogel izvedeti, če ga sploh ima! Po tem plitvem malem jezeru podobnem ribnjaku je plavalo mnogo povodnih ptic, tudi znani labudi, kakoršne sem prvokrat videl v šenbrunskem cesarskem zverinjaku pred 14 dnevi. — Vprašam sicer dokaj prijaznega žida, ali li to oni kraj kjer je bil oni znani boj (dne 29. sept. 1848). Na to dostavi, da se mu po tem vpra-

na to, da izdero »slovanski klin, zabiti v nemško meso«, tako dolgo je bilo vse dobro. Ko pa so ta njihova prizadevanja ostala brez uspeha in so slovanski narodi čim odločneje zahtevali svoje pravice, katerih so tudi jeli dobiti v malih drobtincah, — zdaj so zagrali Vsenemci hrup in grom o »zaposlavljanju svojih pravic«. Vsaki slovanski gimnazijski razred vzbujal je v Vsenemcih peneči srd in nevoljo. Konečno pa je prišlo do tega, da so začeli kričati: »Ker ne moremo biti več izključni gospodarji v državi, pa tudi te države ni več treba!«

In taki so danes avstrijski Vsenemci, v take so se prelevili oni »državo ohranjujoči« elementi. Vsaki njih korak sili zdaj le še v Prusijo. In s tem je ustvarjen političen položaj, v katerem se danes nahajamo.

Ta položaj pa ne more dolgo trajati in merodajni krogi na Dunaju morajo v prvi vrsti sami skrbeti za to, da se čim prej odpravi, ker sicer, ako bi še dalje držali roko razdirajočim elementom, bi sami izpodkopavali temelje oni državi, kateri na krmilo so postavljeni.

Najnovejši dogodki v parlamentu pa so usodni še z drugega razloga. Stojimo namreč pred obnovljenjem trgovinskih pogodb in pred drugimi važnimi gospodarskimi nalogami. Za izvršitev vseh teh nalog treba pa krepke vlade in složnega delavnega parlamenta. Ali mesto da imamo vlado in državni zastop, zmožen braniti gospodarske interese države in narodov, pa se kaže skrajna beda v notranjih političnih razmerah, beda in razcepljenost.

Prepotentni Vsenemci v svoji neopisni domišljavosti hoteli bi zaradi par ubogih slovenskih gimnazijskih razredov preobrniti parlament in postaviti na glavo ves javni red v Avstriji. Ali iz te moke ne bo kruha. Sila slovanske narodne zavesti in mogočen čut samoohrane boče razdrobila v nič vsenemške sanje češ, da je ves svet nemšk od Belta do Adrije.

šanju dozdeva, da utegnem biti kak zgodovinar, ker se za to zanimam. Na to pa sem molčal ter naprej govoril z mojim dobrim ljubljanskim rojakom, ki je bil zadovoljen, da je v meni našel enakomislečega rojaka, da mu ni bilo potovanje v Ljubljano predolgočasno. Enako zadovoljen sem bil tudi jaz!

Spomini na leto 1848-49.

»Hajd vojaci, hajd junaci,
Konjanici i pešjaci,
Brusmo sablje, brusmo kose,
Nek se vraga na strah nosi!«
Hrv. vojna pesem l. 1848.

Tako so prepevali graničarji, ko je slavni ban Jelačić prekoračil 11. septembra l. 1849 s hrvaško vojsko pri Varaždinu, kjer se je ona zbirala, mejno reko Dravo*). — O tem prehodu piše priča iz Varaždina: »Šli smo čez naš Rubikon, prešli smo čez Dravo. Že pred zoro se je zbirala vojska. Ko se je zbrala, prileti svitli ban na konju in nagovori jo še enkrat (hrvaški seveda), priporočivši jej hrabrost in človečnost, junaštvo in poštenje, drznost in čednost. Zdaj bije odločilna ura, vojska stopi na pot.

*) O tem zgodovinskem dogodku sem hotel nov zgodovino, ker so nas nemški profesorji učili po največjem izmišljenju in zgodovino Nemačije in 36 držav »nemške zveze« itd. Pib.

LISTEK.

Potovalne črtice z Ogerskega.

(Spisal M. Mihaeljev. — 1902.)
(Dajje).

Od omenjene postaje Kelenföld smo se vozili mimo visliškega griča (Galgenberg), pod katerim mi pokaže žid s prstom kraj, kjer je rudninski vrelec »Rakoczy-Quelle«, ki se prodaja skoraj po vseh lekarnah kot zdravilna voda in jo je marsikateri čitatelj »Gorice« in tudi pisec tega že večkrat pil. Ta voda čisti namreč želodec in krv. Mnogim bolnikom jo zato zdravniki predpišejo in so jo tudi že meni o svojem času. Potem se peljemo mimo trga Albertfalva (Sachsenfeld) na zlo znamenito postajo Budafok (ali Promontor). V tem mi je pravil žid, da je ta trg radi tega znamenit, ker se tam nahajajo ogromne podzemeljske kleti za vino-shrambe, ki so vsekane v skalovju, prave podzemeljske luknje!

Dandanašnji je Budafok mogočno središče vinske ogerske trgovine, ktero imajo tudi tam večinoma židovi v rokah, čeravno mi ni žid tega naravnost povedal, vendar je tam z velikim vrtnom in šetališčem za goste. Raz

Kje so moje kronice,
Srebrne in bele?
Mojga srca ljubice,
Krasno so svetlele!
Prišel je volitev čas,
Snedel krone mi je poraz!

Gospodje! Ne smešite se s takimi
jeremijadami, ker drugače razvidi vaš
najpriprostejši pristaš, da se niste pri
zadnjih deželnozborskih volitvah borili
za „omiko, svobodo in napredek“, ampak
le za svitile kronice.

Zato svetujemo prizadeti gospodi:
O svitlih kronicah ne zinite nobene več,
marveč upoštevajte pesnikove besede:

Glücklich ist,
Wer vergisst,
Was nicht mehr zu ändern ist.

Prečastiti gospod Evgen Črni-
goj, vikar iz Vel. Zabelj je stal včeraj
pred tukajšnjim okrožnim kot kazenskim
sodiščem. Ovadili so ga „naprednjaki“,
da je pri zadnjih deželnozborskih volitvah
podkupoval volilce z denarjem. Ker je
razprava dognala, da je bila ova dba
popolnoma neutemeljena, bil je
gospod Črni goj oproščen. O tej
razpravi, ki je jako zanimiva in ki je
pokazala „naprednjake“ v njih pravi luči,
utegnemo še spregovoriti. — Obtoženca
je zagovarjal odvetnik g. dr. Franko.

Izpred sodišča. — Kakor smo
svoječasno poročali, bil je 40-letni Val-
entin Vončina na večer 1. januarja t. l.
ko je prišel iz Šuligojeve krčme v Lo-
kovcu, s kamnom na glavi hudo ranjen,
da so ga morali prepeljati v tukajšnjo
bolnišnico, kjer je 23. marca umrl, pa
ne vsled rane na glavi, ampak zato ker je
bil jetičen. Te dni se je vršila kazenska
obravnavna proti Alojziju Kuštrinu, ki je
bil obtožen, da je on udaril Vončino s
kamnom. Obsojen je bil na 14 mesečno
ječo in na plačilo 100 K kot odškod-
nino in na 20 K za poplačilo zdravniških
stroškov.

Se ne odpove mandatu. — Po
Gorici se je govorilo in je to govorico
nekdo brzojavil tudi graški „Tagespost“,
— govorico namreč, da odloži g. Alfred
Lenassi svoj državnozborski mandat.
Sobotni „Corriere“ pa pravi, da je ta
govorica popolnoma izmišljena.

Most čez Sočo pri Barki. —
Dunajska tvrdka Gaertner, kateri je iz-
ročena spodnja stavba mosta čez Sočo
pri Barki, se je obvezala dogotoviti to
delo v sedmih mesecih, ako bo do vreme
ugodno in ne bo vodo preveč nara-
ščala. V devetih mesecih pa na vsaki
način izgotovi omenjena dela. Zgornjo
in sicer železno stavbo mosta pa je
prevzela tvrdka Wageman na Dunaju, t.
j. ona tvrdka, ki je prevzela delo želez-
nega mostu čez Vipavo pri Dornbergu.
— Ta tvrdka se je obvezala dogotoviti
svoje delo v dveh mesecih. Potemtakem
bi moral biti ta most v enem letu po-
polnoma dodelan.

Iz Ročinja nam poročajo, da je
tamošnje starašinstvo v svoji zadnji seji
jednoglasno sklenilo peticijo do vlade za
ustanovitev višje slovenske gimnazije v
Gorici. Tako je prav in želeli je, da
sklenejo take peticije tudi vsa druga
starašinstva na Goriškem. — Od tam se
nam tudi poroča, da imajo v Ročinju
poštno odpraviteljico, ki ne razume be-
sedice slovenski. Brez komentara!

Iz Kanala nam pišejo: Bliža se
mesec majnik. Kakor drugod, opravljajo
se tudi pri nas ta mesec šmarnice. Šmar-
nice so pa pri nas zjutraj ob peti uri in
pol. Naše ljudstvo bi pa želelo, da bi se
obhajale te šmarnice zvečer, eno uro
pred nočjo, kakor se to godi drugod.
Tudi glede petja pri šmarnicah bi imeli
eno željo. Stare lepe pesmi matere Božje,
ki so znane vsemu ljudstvu ter jih tudi
rado poje, se zadnje čase pri nas opu-
ščajo. To pa po našem mnenju ni prav.
Mi nimamo nič proti novim pesmam,
katere prepeva nekaj otrok na koru, ali
pele naj bi se tudi stare, katere bi pelo
vse ljudstvo po cerkvi.

Pošta v Volčah. — V predzadnji
štev. našega lista smo priobčili posnetek
iz nekega dopisa, v katerem je dopisnik
tožil o nekih neredih na tamošnji pošti,
posebno pa o tem, da se pisma neredno
in sem ter tje tudi prekasno dostavljajo
strankam.

Zdaj pa nam piše neki drugi do-
pisnik, da so bile priobčene prvega do-
pisnika neopravičene ter da je v Volčah
prav dobro preskrbljeno za pravočasno
dostavljanje pisem strankam. Posebno pa
odkar so vdobili tam selskega pismonoša
dostavlja isti po občini razven v Rutu
pisma po štirikrat na teden. Tudi pravi
zadnji dopisnik, da tamošnja odpravitel-
jica rada postreže strankam tudi izven

„Mi smo dali prostora tudi tem vr-
sticam, da se čuje „oba zvona“. Ako je

res, kar pravi današnji dopisnik, potem
je prav; ako bi bilo pa kaj resnice na
tem, kar nam je poročal prvi dopisnik,
potem pa naj se nedostatk odpravijo.
S tem pa je zaključena pravda o vol-
čanski pošti v našem listu.

Zabavni vlak med Trstom in
Korminom. — S predzadnjo nedeljo je
prišel voziti med Trstom in Korminom
zabavni vlak. Tak vlak bode vozil vse
nedelje in praznike do polovice oktobra.
Iz Trsta odhaja ta vlak ob 2:45 minut
popoldne, iz Kormina pa se vrača ob
9:05 min. zvečer.

Zgubljeno. — Neka gospa je zgu-
bila v nedeljo zlato brošo (pontapet) v ulici
proti Soškemu mostu. Kdor bi ga našel,
naj ga blagovoli prinesiti v našo tiskarno,
kjer dobi primerno nagrado.

Maša zadušnica po pok. kardi-
nalu. — Iz Gorenje Branice nam pišejo,
da je dne 9. t. m. bila tam darovana
maša zadušnica po pok. kardinalu Mis-
sia. Maše se je udeležilo še precejšno
število vernikov, akoravno ima zdaj ljud-
stvo vse polno dela na polju. Pri maši
je ogledal kandidat filozofije g. Alfonz
Vales. — Poroča se tudi, da je ljudstvo
ogorčeno zaradi umazane pisave „Soče“
in „Primorca“.

„Il Piccolo“ in „L'Amico“. —
Prvi teh dveh listov je židovski list. Drugi
pa je baje glasilo ital. katol. duhovščine.
V sovrastvu do Slovanov se pa jeden
od drugega malo ali celo nič ne razli-
kujeta. Da, večkrat trobita v tem po-
gledu v jeden in isti rog. Tako sta se
našla tudi sedaj, ko so raznesli listi go-
vorico, da bode novoimenovanemu tr-
žaškemu škofu, ki ne zna niti besedice
slovenskega in hrv. jezika, pridelen neki
koadjutor slovanske narodnosti. Mise za
danes nočemo spuščati v širjo kritiko
njiju pisave; opomnimo samo, da trdi
„Piccolo“, da živi v tržaško-koperski
škofiji večina Italijanov. To pa ni res in
„Piccolo“ v ed o m a trdi neresnico. Ako
židovski list neresnico trdi, ni nikako
čudo, da pa tudi „L'Amico“ to židovsko
neresnico ponavlja in trdi, se to,
moramo reči, jako slabo prilega glasilu
ital. kat. duhovščine.

6400 kron državne podpore je
e. kr. ministerstvo za poljedelstvo na
Dunaju dovolilo novoustanovljeni mle-
karni v Hrušici (pri Podgradu v Istri),
katero vodi prezasluzeni dekan Anton
Rogač. Ta podpora se mlekarji izplača
na sledeči način: takoj 2000 kron, leta
1903 zopet 2000 kron, potem pa od leta
1903 do vključno 1906 vsako leto po
600 kron. Z zidanjem stavbe za mle-
karno se prične takoj, čim dospo po-
trebni načrti.

IV. shod slovanskih časnikarjev
v Ljubljani; ki se vrši dne 17., 18., 19.
in 20. maja, zanima vse avstrijsko slo-
vansko časopisje. Kakor na vseh do-
sedanjih shodih bodo tudi na IV. tvorili
večino vdeležencev češki časnikarji, ki
bodo imeli tudi večino govornikov na tem
shodu. Poročali pa bodo tudi zastopniki
Hrvatov in Poljakov. Predsedoval bo zbo-
rovanju Slovak. V predsedništvu pa bodo
zastopane vse slovanske narodnosti brez
izjeme. Glavni točki zborovanja sta usta-
novitev slovanskega dopisovalnega
urada ter ustanovitev splošnoslovan-
skega časnikarskega društva, ki bo
zastopalo interese časnikarjev, skrbelo za
podpore bolnim in onemoglim časnikarjem,
ustanavljalo in upravljalo ustanove i. t. d.
Ljubljanski meščanski odbor poskrbi da
se bodo čutili slovanski gostje v Ljub-
ljani kakor doma, pa tudi na Bledu in
v Postojni se pripravljajo že na dostojen
vsprejem slovanskih časnikarjev. Gotovo
bode ta shod rodil obilo realnih sadov,
a koristil bo tudi naši deželi, s katero se
seznanijo časnikarji. Vabila se razpošiljajo
v pondeljek. Povabilo se je okoli 800
časnikarjev, pisateljev in slovanskih od-
ličnjakov. Naslovi so se sestavljali naj-
skrbnejše. Vendar pa je možno, da se
je kako ime prezrlo ali pa se bo kako
vabilo izgubilo. Zato opozarjamo, naj se
vsakdo, ki se želi tega shoda vdeležiti, a
vabila ne dobi, blagovoli prijaviti pri-
pravljalnemu odboru slovanskih časni-
karjev v Ljubljani.

Zaupni shod v Celju. — Kakor
smo že poročali, se je zbralo na zaupnem
shodu dne 10. t. m. v „Narodnem Domu“
v Celju 200 zaupnih mož slovenskega
Štajerja, da dajo duška svojem užitje-
nemu čustvu vsled kompromisnega pred-
loga, ki ga je objavilo glasilo kranjskih
naprednjakov v zadevi celjske slovenske
gimnazije. Razun tega je bil shod v svojem
bistvu namenjen, da izrazi svoje mnenje,
ki je mnenje vseh spodnjih Štajercev, da
Celja kot mesta za slovenski gimnazij ne
puste na noben način.

svojem pozdravnem govoru je najprej o-
menil, kaj je bilo povod shodu, namreč

omenjeni kompromisni predlogi in pa
dolžnost štajerskih Slovencev, da take
predloge hitro zavrnejo, da ne bi drugi
Slovani mislili, da štajerski Slovenci zdaj
po srečnem izidu glasovanja o Stürghovi
resoluciji mislijo še na kompromise. Tega
da noben pravi štajerski Slovenec ne
misli, a od moža, ki brusi meč proti
lastni krvi, ne sprejmejo nobenega na-
sveta. „Mi bomo branili“ je dejal govornik
„do zadnjega Celje. Nihče nam ne bo
pravil, kje smemo stanovati. Poniževati
se ne damo nikdar. Vlada nas sedaj pušča
na cedilu, a še iskala nas bo. Germani-
zacija v Avstriji ni drugega, nego delo-
vanje za pruskega kralja. Leta 1848 so
Slovani rešili Avstrijo. Slovane bodo
iskali tudi, ko se bo morala braniti proti
Prusiji“.

Poročevalec dr. Dečka o je dejal, da
je „Celje“ ono ime, ki doni danes po
celi Avstriji, dasi je razlog temu jako
neznat, namreč ubogi štirje spodnje-
gimnazijski razredi v Celju. Po mače-
hovski se je ravnalo z njimi, a vendar
so se vzdržali, ker so Slovincem potrebni.
Noben pameten celjski Nemec se ni več
spotikal nad njimi, vse se jih je že pri-
vadilo. A prišla je „velika parlamentarna
luč“, grof Stürgh, ki je hotel v tej zadevi
kompromisa. Govornik omenja na to ju-
naškega nastopa slovenskih in drugih slo-
vanskih zastopnikov proti tej Stürghovi
resoluciji, ki je tudi padla. V tem pa se
spozabi slovenski „narodni voditelj“
ter predlaga na mesto Celja Žalec ali
Sv. Jurja predlaga sploh nekaj v kar niso
ni Nemci ni vlada nikdar privolili. Na
to pravi v zaključku: „Za nas štajerske
Slovince je vsak kompromis nemogoč.
Nam spodnjegimnazijski razredi samo v
trgu ne zadostujejo, ker so premalo
za nas, ker potrebujemo v Celju
popolne gimnazije“. Govornik
predlaga v smislu svojega govora reso-
lucijo, ki se je tudi sprejela.

Svečanosten trenutek shoda pa je
baje motil govor notarja Baša, ki ni
govoril o stvari, marveč nekako hotel
vzbujati v navzočih misel, kakor da je
shod hotela izrabiti duhovska stranka za
svoje namene. Govor njegov pa je zbu-
jal splošno nevoljo in se je izražalo obža-
lovanje, da je predsednik dopustil ta govor.

Konečno sta se sprejeli resoluciji
dr. Dečka in zborovalca Korošca, s ka-
terima se izreče zahvala slovanskim po-
slancem pri glasovanju in pa protest proti
predlogom „Slov. Naroda“ glede kom-
promisa.

Kam dovede Nemce njihova
politična strast. — Mej tem ko celjski
Germani in pol-Germani kričijo zoper slo-
venske gimnazijske razrede in hočejo
po vsej sili iztirati Slovence iz Celja, pa
se njihova krivičnost nad njimi samimi
že hudo maščuje. Slovinci, probujeni
baš po tem nemškem hujkanju do večje
živahnosti na polju trgovine, so obrnili
hrbet nemškim in ponemčenim razgra-
jačem in nosijo svoj denar v slovenske
trgovine. Posledica tega je vidno propa-
danje nemške trgovine, kar se je začelo
kazati na grozen način. Zaporedoma
padajo v konkurz nemški ali nemčurski
trgovci in morajo zapirati svoje proda-
jalne. V zadnjem času jih je kar peto-
rica na bobnu. In vendar nočejo spo-
znati, da Celje s Slovenci stoji in pade,
ker je le pičli otočič v jezeru sloven-
skega prebivalstva.

Samomorilka v vozu. — Na
Dunaju je sedla 11. t. m. v fijkarski voz
lepa, mlada dama ter je povedala voz-
niku naslov, kamor naj bi jo bil peljal.
Mej potjo je začul voznik strel; dama
se je z revolverjem smrtno ranila. Fijkar
je peljal samomorilko k policijskemu ko-
misarijatu, in od tamkaj so jo prepeljali
v bolnišnico. Pozneje se je dognalo, da
je mlada dama komptoiristinja, 19letna
Roza Zeiler, ki se je obstrelila bržčas
vsled nesrečne ljubezni ali pa radi slabih
gmotnih razmer.

Radi glavobola. — 21letno ženo
dunajskega kondukterja A. pl. K. je ne-
prestano že dolgo časa bolela strašno
glava. Iz obupa si je polila s petrolejem
obleko ter jo je potem zažgala. Ko je
bila že vsa v plamenu, je prihitela na
hodnik ter upila na pomoč. A preden so
prišli ljudje in so pogasili gorečo obleko
in lase, je bila nesrečna žena po vsem
životu in zlasti po obrazu tako opečena,
da bo gotovo umrla. Preden si je za-
žgala obleko, si je še zamašila usta, da
ne bi mogla klicati na pomoč.

Zakaj ni nočni čuvaj žvižgal. —
V nekem malem mestecu na Poznanjskem
imajo starega nočnega čuvaja, ki mora
javiti, da res čuva nad mestom s tem,
da vsako uro zažvižga neko znano me-
lodijo. Zadnji čas pa ni bilo cele noči
prižna, da mu je izpadel zadnji zob iz
čeljosti, vsled česar pri vsem napenjanju

ne spravi žvižgov iz ust. Mestni očetje
so bili v začetku v hudi zadregi, dokler
jim ne svetuje neki odbornik, naj dajo
starcu na občinske stroške napraviti v
Breslavi novo umetno zobovje. To se
zgodi, in prihodnjo noč župan niti spat
ne gre, da bi slišal zopet običajno žviž-
ganje. Toda celo noč ni bilo niti glasu.
Drugo jutro pozove župan zopet čuvaja
k sebi ter vpije nad njim: „Sedaj ima
vendar zobovje. Zakaj ne žvižga?“ Čuvaj
pritrdi pohlevno: „Da imam ga pač, toda
zdravnik mi je naročil, naj ga devam
ponoči v vodo...“

Narodno gospodarstvo.

Delavsko vprašanje na deželi.

L. Delavci.

Tiho in navidezno brez slabih po-
sledic se vrši pri nas na Slovenskem mo-
gočen tok našega priprostega kmečkega
prebivalstva v mesta k tvojim niškim podjet-
jem kot službujoče osebe za najnižje
poslovne sloje. Precejšen del našega sred-
njega meščanskega prebivalstva.

O tem, da se pri tem preseljevanju
le komaj 5 % povspne do kacega zbolj-
šanja svojega socialnega življenja, se dan-
danes malo razpravlja. In tako i tu o-
gromna množina dela in se ubija, da se
peščici izvoljenih dobro godi. Novodobna
organizacija je s skupnim nastopom vsaj
toliko dosegla, da imajo ti ljudje nekako
življenje, če pametno in previdno ravnajo.

Opazujemo pa še drug tok. Iz naših
pokrajin se izseljuje leto in dan vedno
več kmečkega prebivalstva v tujino, v
Ameriko, Nemčijo itd. Ta tok postaja
vedno večji in bode pri sedanjih žalostnih
razmerah na kmetih zavzemal vedno ob-
širnejše dimenzije.

Saj pa tudi ni skoro drugače mo-
goče. Pogoji za obstanek, potrebe za
obleko in življenje postajajo vedno te-
žavnejši in bolj komplicirani. Zaslužka, ki
bi zadoščal tem bolj ali manj opravičenim
zahtevam, pa navadno ni. Treba le po-
gledati med priprosto ljudstvo in našli
bomo več nego se na videz misli, vidi
in čuti — bede in vsakovrstnega pomanj-
kanja. Revno ljudstvo na deželi trpi in
molči.

Resnica je, kjer ni dela, ni zaslužka.
Vsak misleč in priden človek si zna ustva-
riti delo z njim zaslužek. Drugače je mno-
gokrat med priprostim kmečkim prebi-
valstvom. To se drži mnogokje le stare
navade in šege, ne zna si pomagati. Po-
moči išče in pričakuje od zunaj. Samo-
stojno nastopiti, z duhom časa napredo-
vati, s spremenjenimi razmerami računati
in se po njih ravnati, to mu je ponekod
skoro nemogoče. Le tam, kjer se veselo
razvija naša narodno-gospodarska orga-
nizacija i tuji uplivi delujejo nanj, tam
se predrami iz svoje otrplosti.

Vsled tega opazujemo le prepogo-
stoma, da se življenjski pogoji krajev, ki so
oddaljeni od svetovnih prometnih zvez,
v teku let le toliko spreminjajo, kolikor
to povzročajo vnanji vplivi. Vnanji tuji
vplivi so pa delovali v zadnjih 50 letih
v marsikaterem oziru neugodno na naše
kmečko prebivalstvo.

Poljedelstvo propada. Življenje po-
staja od dne do dne težavnejše, vsakovr-
stna bremena naraščajo vidno — dohodek
in zaslužek pa rapidno padata in se zmanj-
šujeta.

Naše kmečko prebivalstvo v obče
silno stedi in se pri vsaki priliki brani
novih stroškov. Pa to mu vse nič ne po-
maga. Kmetijski stan kljub temu hira in
bode še huje hiral. Vse novodobne na-
prave merijo le na to, da se stroški po-
višujejo, o dohodkih se nikdo rad ne
meni. Vsak drugi stan si pri tem na ta
ali drugi način ve pomagati, za kmečki
stan, kot najobsežnejši pa se ne najde
pomoči. Najslabše se to godi manjšim
kmečkim poslastkam, kočarjem in užit-
karjem. Ti so navezani poleg svoje kme-
tije na postransk zaslužek.

Dokler so ta stan na obsežnejših
posestvih in na grajščinah zelo in redno
uporabljali za delavce, dokler so posa-
mezniki kot posli pri teh domovih imeli
trajno službo, če tudi ne posebno dobro
plačano, tedaj niso ti čutili vse ostrosti
— siromaštva.

Drugače je dandanes. Kmetovalci
opuščajo bolj in bolj redno obdelovanje
zemljišč v lastni režiji. Če le morejo, da-
jejo njive v zakup. Isto store veleposstva.
Kot poljski delavec si ne prisluži nobeden
več toliko in trajno, da bi mogel računati
na to, da bi ostal delavec vse življenje.
Če si le more, si pomaga, da gre v mesto
zlužiti ali pa se izseli v tujino. V zimskem
času ga nikdo ne rabi, po več mesecev
ni najmanjšega zaslužka. Ob času nuj-
nega dela v pomladanskem, poletnem in
najnapornijem delu od zore do mraka
plačati ga pa poljedelec ne more visoko.

To pa tudi čutijo nestrpnost Vsenomci, oni čutijo, da se naravna stena slovanstva čedalje tesneje približuje svojim zakonitim mejani, katere so stražili dosedaj privilegiranci, — oni čutijo, da, ako ne odnehajo od svoje nestrpnosti, lahko nastopi trenutek, ki bode izvršil, kar je hotel grof Taaffe in kar je pričel grof Badeni, namreč uvedbo splošne in jednake volilne pravice; potem pa bi nehala biti Avstrija Eldorado za vsenemške razvajence.

To možnost so imeli pred očmi načelniki zmernejših nemških strank in zato so ugovarjali zahtevi načelnikov onih nemških strank, ki so za najstrožjo obstrukcijo, vsled česar so izstopili iz kluba načelniki ljudske stranke in se je razbila znana nemška „Gemeinbürgerschaft“; kajti vedeli so, ako bode parlament še nadalje nesposoben za uspešno delo, da mora vlada razpustiti zbornico, čemur bi sledila sprememba ustave in kakor rečeno: uvedbo splošne volilne pravice, ki bi pa pomenila politično smrt Nemcem v naši državi.

V zavesti, da se jim še nikoli ni tako dobro godilo ko zdaj, bodo torej Nemci znali, kaj storiti, sicer morajo vedeti tudi, kaj jih čaka.

Dopisi.

Iz Kormina smo dobili poziv, namenjen zapadnim Bricem, s prošnjo, da naj ga objavimo, ki se glasi, kakor sledi. — V Korminu je napela italijanska liberalna stranka vse sile, da bi ob prihodnjih občinskih volitvah zmaga, in sicer s pomočjo nezavednih brislih volilcev. Može volilci, ne dajte se zapeljati in ne dajte svojih glasov našemu sovražniku. Čast vsem zavodnim volilcem. Brici ste bili in ste še vedno dobri državljani in dobri kristjani. Zatorej upamo, da niti enega glasu ne daste judovski stranki, četudi je za to ponujeno dobro plačilo. Velika škoda bi nastala za Vas, ki imate kaj pod Kormin, pri plačevanju davka, ako zmaga Naglostova stranka. Morali bi dati nazaj na velikih občinskih nakladah ne samo, kar ste dobili za glas, marveč dvakrat, trikrat toliko, kolikor plačujete zdaj davka, in to Bog vé koliko let zaporedoma.

Res je, da pravijo nekateri, da je vse eno, naj zmaga ta ali ona stranka, ker so vsi Lah. Ali res je tudi, da prava stranka je in ostane avstrijska, kristijanska stranka, kateri pripadajo sedanji modri možje, župan Josip Legiša, baron Locatelli in drugi možje, ki so naši pravi in resnični prijatelji.

Nekateri pravijo: dobimo denara pri „Banki Cormonese“ v hiši Naglost. Koga

Okoli 4 in pol uri zjutraj dospé do dravskega mosta, ki je dosihmal delil Ogersko od Hrvatske. Najprej sta stopila na most dva hrvatska husarja. Malo za njima je šlo nekoliko krajiških (graničarskih) strelcev, vse to kakor tako imenovana prednja straža (Vorposten). Za njimi je korakala druga prednja straža (Avantgarde) po imenu, eden oddelek Otočanov. Zdaj jaha junak junakov, ban Jelčić, spremlja ga 30 častnikov vsake vrste, kar se imenuje „Generalstab“; a na zadnje sledijo zopet Otočani. Za njimi se vzdiguje dolg steber megle. Pa to ni megleni steber, marveč množica brabrij junakov brez konca in kraja. Tolika je bila vojska, da je od 4. in pol do 8. ure nepretrgoma korakala čez dravski most. Bilo jih je 40.000 izbranih, za hrvatsko stvar naučusenih junakov. To je bil lep pogled; zdaj so šli vitežki graničarski veselo pevačji, zdaj so naši hrvatski konjiki na svojih čilih konjih dirkali, zdaj se je most tresel in škripal pod težkim bremenom topov in streliva itd.

Borba pri Velenczu*).

Tako je korakala hrvatsko-slavonska vojska pod svojim ljubljenskim vojskovodjo, ki je bil prvič v boju, v tem mestu so nekaj kronali in opkopavali ogerske kralje.

naj premoti to govorjenje? Saj Vam ne darujejo denara, ampak jim plačujete dobre obresti. Sedaj je pa še druga banka, in sicer zraven pošte, v kateri so dobri kristijanski voditelji, kateri dajejo denar še pod bolj ugodnimi pogoji nego Naglost in compagnia bella. Torej na noge, zavedni Brici, dokler je še čas, da Vaša zemljišča ne bodo obložena z dvakrat tolikim davkom, kakor ga plačujete zdaj.

Kdor želi kaj poizvedeti o volilnih imenikih v Korminu, naj se obrne do odličnih članov avstrijske stranke. Taki so: krčmarja Karol Sgubin in Josip Angeli, trgovci z jestvinami Anton Persa, Ivan Domicelj in Josip Avian. Ti Vam dajo pravi svet, ko kaj potrebujete. — Brici volilci, pokažite zopet, da ste zvesti avstrijski državljan in neomahljivi v svojem kristijanskem verskem prepričanju. Pridite vsi volit. Volite vsi avstrijske kristijanske kandidate.

Avstrijski, kristijanski volilci.

Politični pregled.

Poslanska zbornica nadaljuje razpravo o proračunu naučnega ministerstva, katero najbi že danes dožene. Danes bo imela poslanska zbornica naj brže tudi večerno sejo, v kateri se bodo vršile volitve v delegacijo. Ako se to danes ne zgodi, zgodi se pa v petek v večerni seji.

Te dni se je mudil min. preds. dr. Koerber v Budimpešti in se pogovarjal z ogerskim min. preds. o vsem materialu gospodarske nagodbe, v vseh nje podrobnostih. Tarifna komisija se sestane čim prej v tretje čitanje carinskega tarifa. Med tem stopijo v dogovore resortni ministri na podlagi uspehov teh posvetovanj. — Gosposka zbornica se snide v soboto, da izvrši volitev v delegacijo ter da izvoli tudi pet članov v kvotno deputacijo.

Mađjari in zavod sv. Jeronima.

Mađjare silno peče, da Hrvatov ne morejo spraviti tako hitro spovrša „mažarskega zemljevida“ kakor bi radi. Ker vedo, da je hrvatska duhovščina močna zaslomba hrvatski narodnosti, zaradi tega se v jedrnatem zaganjajo v zavod sv. Jeronima v Rimu, ki je namenjen vzgoji hrvatske duhovščine. Ta zavod bi po vsi sili radi zatrli Hrvatom. Ker pa tega niso mogli doseči naravnost, so z vsemi možnimi intrigami vendarle dosegli, da je papež spremenil prvotni naslov zavoda, „pro croatica gente“ v „illirica gente“ in se je s tem izbrisalo hrvatsko ime iz naslova in je zlasti sv. Stolica sklenila v tem pogledu s Črnogorom neko pogodbo, ki je haje žaljiva za hrvatsko ljudstvo. Zaradi tega se je podal sarajevski škof dr. Stadler k sv. Očetu da mu predloži protest hrvatskega episkopata in ga prosi, da ostane pri prvotnem naslovu, ki je osrečil vse Hrvate. V protestu je tudi izražena volja Hrvatov, da si v slučaju, ako sv. Stolica vztraja pri spremembi, katero so izzvali ne le najhujši sovražniki hrvatskega naroda, marveč tudi krščanstva, ustanovi s prosto-

jonirji zgraditi most za silo med so raznim streljanjem, ker so unikajoči se Mažari obstoječi most zažgali. Previdno je korakala prednja straža in za njo glavno krdelo po cesti proti Kis-Komarov; od tod pa je dospela prednja straža (ki je štela več bataljonov), in glavna vojska v kraj Szemes blizu srede obrežja blatenskega jezera. Blizu tega kraja v Marzahely se je pridružil hrvatsko-slavonski vojski sedmi polk oklopnikov (kirasirjev) in ena divizija lahke konjice, v kateri je služilo tudi mnogo Slovencev, pevajoči cesarsko pesem. Ta dan 21. sept. (1848.) bi se bili mažarski veljaki radi sešli k pogovoru z banom na blatnem jezeru v Szemes-u; slutilo se je in govorilo, da je hotel od zadnjega palatina nadvojvoda Štefana odposlani parnik (t. j. odposlanci na parniku), odtrgati bana od zvestobe in vere in njegovih krdel. Ali načrt se ni posrečil lokavim Mažarom, častniki so blagega bana nazaj držali, ter ga niso nikakor pustili iti na parnik; prav, saj menda bi ne bil nikdar več nazaj prišel. Kako nezadostno so bili četrti bataljoni (izmed 16 graničarskih polkov) oboroženi, sprčuje to, da je prva vrsta je uobila erarske puške, tretja in četrta vrsta ste bili previdni z

voljnimi darovi nov zavod v Rimu, ki bode izključno za Hrvate. — Zaradi tega potovanja dr. Stadlerja v Rim besné zdaj mađjaro-židovski listi in je bil te dni od vse ogerske zbornice sprejet oster protest proti nastopu dr. Stadlerja.

Francija.

Na Francozskem se pripravljajo za bližnje volitve v zbornico. Vladni listi govore o gotovi zmagi vseh republikanskih strank. Značilno za to samozavest pa je vendar, da hoče ministerski predsednik Waldeck-Rousseau odstopiti še pred volitvami, na kar bi gotovo ne mogel misliti, ako bi bili republikanci tako gotovi zmage.

Mandžurija.

Mandžurska pogodba je definitivno sklenjena in podpisana. Ruski poslanik na Kitajskem dvoru, Lesar, princ Čing in Kwangweng-čaro so to pogodbo podpisali in Rusija je gospodar v Mandžuriji. Zadnja točka te pogodbe določa, da se mora vsa pogodba uveljaviti v treh mesecih.

Revolucija v Belgiji.

Iz Bruselja, stolnega mesta Belgije prihajajo čudna poročila. Tako v Bruslju kakor i po raznih krajih provincije je prava in pravcata revolucija. Boj se vrši za splošno in jednako volilno pravico, katero odreja ljudstvu bruseljska vlada. O tem nevarnem gibanju poročajo razne vesti sledeče: Vse mesto Bruselj je v orožju. Po ulicah je polno vojaštva in žandarji. Patrulje na konjih so zastražile vse ulice, vse prodajalne so zaprte, tudi mestna garda je pod orožjem. Ljudstva vzlasti delavcev vré po mestu. Delavci so skoro vsi oboroženi z revolverji. Na več krajih mesta so se vršili že krvavi spopadi med vojaštvom in delavci. Ranjenih in mrtvih je že mnogo oseb. Duhovnik si nobeden ne upa na cesto. Konservativne poslance mora iz zbornice na dom spremljati vojaštvo, ter stražiti njih stanovanja. V Bracquequiesu, v Hodengu, v Gentu itd., so se vršili boji mej štrajkujočimi rudarji in policijo. Delavci so ranili s kamnjem že več redarjev. Premogokopi vsled štrajkov počivajo. Položaj je skrajno nevarno, vlada je izdala ukaz, da mora vojaštvo pri najmanjšem motenju miru koj rabiti orožje; vendar je socialistični voditelj izjavil, da vkljub temu ne odnehajo in da hočejo iti do skrajnosti, dokler se jim ne izpolni zahteva. — Pričakuje se najhujšega; delavci pripravljajo za 1. majnik splošen štrajk in se oborožujejo z revolverji. 30.000 rudarjev hoče začeti v Bruslju polično vojno. Dan in noč gradé bariade. Prebivalstvo je v velikem strahu. Vlada je pod predsedstvom kralja skenila najostrejšje odredbe.

Kakor poročajo zadnji brzojavi, je v mestu Bruslju jako žalosten položaj. Vse prodajalne so zaprte, okna pobita, svetilke razbite, več hiš močno poškodovanih in celo ulični tlak razkopan. Ni ure, da bi se ne vršili krvavi spopadi med vojaštvom, orožniki ter policijo na eni strani in delavci na drugi strani.

Množica in celo ženske, oborožene je z revolverji in noži, drvi po ulicah in razsaja. Dosedaj je mrtvih kakih 6—7 oseb a neštivilno ranjenih. Po mestu je

domačimi puškami. Dne 22. septembra je došla prednja straža z glavno vojsko v Šiofok (kopališče ob blatnem jezeru). Dne 25. sept. pa je korakala prednja straža in brigada general-majorja Teodoroviča ter dospela v Stolni-Biograd, kjer je tam in v okolici počivala do 29. sept. (1. 1848). Prvi strel v tej krvavi vojni so se slišali konec obrežja istega jezera pri Lepsény (trgu, zdaj železniška postaja), kjer so ujele predstraže tri sovražne husarje. Tu postavi ban svoja krdelo v bojni red; toda Mažari, videči veliko banovo vojsko, se takoj začnejo umikati, ker jim je dobro došla megla v to pomagala, da so mimo Stolnega Belgrada*) (s 25000 mož) se umaknili do Velencza. Sovražnik je bil po dveurnem boju premagan, ter se je po noči umikal proti že spredaj omenjeni postaji: Marton Vašar. O tem boju pri Velenczu so znane te posameznosti: Upornikom je poveljeval bivši vojni minister Mészáros (kateremu se tudi ena ulica v Budimu na čast nazivlje; ime Mészáros pa pomeni tudimesarja, je torej slovanske korenine!). Ko je boj dvomljiv postal, zapove ban 1. otočanskemu bataljonu, da se vrne v Stolni-Biograd in se tam pridruži ostali vojski. V tem mestu so nekaj kronali in opkopavali ogerske kralje.

videti nosilce z ranjenimi, bolnišnice so že prenapolnjene.

Splošen štrajk v Belgiji.

Včeraj je je pričel v Belgiji splošen štrajk. Število štrajkujočih delavcev znaša nad 200.000, med temi 125.000 premogarjev, 50.000 metalurgičnih delavcev in 20.000 delavcev iz steklarn.

Vojna v južni Afriki.

Čudni so res ti Angleži, da jih Bog razumi! Mej tem ko je ves London in vsa Anglija prepričana, da je mir blizu že sklenjen, mej tem, ko hoče sam kralj na vsaki način, da se neha nepotrebno klanje njegovih podložnih na daljnem afriškem Jugu, pa prihaja v svet vest, da odide v kratkem zopet 20.000 mož v Afriko.

Zdaj je baje odpotoval sam vojni minister lord Rosebery v južno Afriko in sicer na izrecno zahtevo kralja Edwarda, ker je nevoljen, da pogajanja za mir tako počasi napredujejo. Ta sklep ni po volji onim ciniteljem angležkim, ki hočejo vojno na vsaki način nadaljevati in kaže, da vlada med njimi in kraljem v tej zadevi močno nasprotje. K tem ljudem spada tudi lord Kitchener, ki je hud, da si proti ponosnim in hrabrim Burom še vedno ni pridobil nobenih lavorik. — Po drugi strani se pa poroča, da se kralju zaradi tega tako mudi z zaključkom vojne v Afriki, ker preti nevarnost na Irskem, kjer le še s težavo dušijo splošni upor.

Anglija pač ne pride do miru, a to le zaradi tega, ker ga ona nikomur ne da.

Domače in razne novice.

Ženska podružnica sv. C. in M.

— Opozarjamo še enkrat slovensko rodoljubno občinstvo, da pripravlja za dan 20. t. m. ženska podružnica sv. Cirila in Metoda veliko besedo z imenitnim programom. Vabila so že v tisku in se jutri razpošljejo. Natančni program priobčimo prihodnjič. Gledé na plemeniti namen tega koncerta nadejamo se, da se bo naše narodno občinstvo kakor navadno tudi letos odzvalo povabilu na to veselico v mnogobrojnem številu.

Za „Šolski Dom“ prejelo upravnništvo „Gorice“: preč. gosp. J. Peternel, dekan v Kobaridu K 10. — Hvala!

Dobrohoten nasvet. — Žalovanje po „svitlih kronicah“ deželni odbornikov je v „Soči“ odkritosrečno ter traja že več mesecev. Umejemo, umejemo bolečine izvestnih gospodov!

Dr. Tuma je imel krasen načrt! Spraviti je hotel sebe in dr. Treota v deželni odbor, a ta načrt se mu je izjalovil. Zato pretaka njegovo glasilo solze po izgubljenih kronicah ter napada neprestano sedanja slovenska deželna odbornika. Še pred desetimi dnevi ju je imenovala „Soča“, „velika reveža“ in komodna in nevedna odbornika, ki hočeta prejemati po 333 kron na mesec...

In ne le v prozaični „Soči“, tudi v verzih izlivajo prizadeti gospodje svoje otožne občutke. Nekdo žaluje po izgubljenih kronicah prepéva je po napevu znane pesmi „Kje so moje rožice“ to-le žalostinko:

vedno odlični bataljon je došel prekasno na bojišče; napad je bil že odbit. Od obeh strani je padlo kakih 200 mož ranjenih in mrtvih, katerih poslednjih pa so imeli Mažari tri četrtine več. Spomina vreden je tu neki poseben čin serežanskega oddelka pod poveljem častnika Vlajsavljeviča. Ta oddelek je zadel na mnogoštevilnejše mažarske pešce. Ker je bilo Serežanov mnogo manjše število, so mislili Mažari, da se jim hočejo podati, ter jim gredo prav prijazno nasproti; Serežani so slutili ravno isto, in že so si vzajemno podajali roke in hoteli piti „na zdravje“, ko na enkrat zahtevajo Mažari od Serežanov, da naj položijo orožje! Serežani pa zgrabijo za svoje dolgo puške in v hipu je nastala krvava svatovščina med unikajočimi se Mažari; 35 mrtvih je pokrivalo bojišče, mnogo je bilo ranjenih in en častnik in 12 mož je bilo pa ujetih, pa le en Serežan je bil lahko ranjen. To je bila prva bojna igra Serežanav na bojišču na odprtem polju. Nadalje je ujel ta častnik Serežanov v istem boju upornega majorja Ivanko ter zaplenil 135 komadov pitane živine. Ker se je ta junak tudi poznaje ob vsaki priliki v boju odlikovalnim križcem in briljantnim prstanom v vrednosti 460 gld. v zlatu. (Dalje pride.)

Edino hrana je pri kmetu dobra, kajpada ne povsod. Kadar ima poštena in dobra kmečka družina težko in naporno delo, tedaj so „struklji“ gotovo za kosilo. Iz lastne izkušnje ve kmet, da more delavec samo tedaj težka dela cel dan izvrševati, ako ima temu primerno hrano. To vedo pri nas istotako na pr. tuji delavci, kakor laški zidarji in takozvani „Prekmurci“ s Hrvaškega. Žal se pa dobe tudi take hiše, kjer se ponudi delavcu le žganje „jeruš“ za moči, kar jih ima.

To je pa tudi en vzrok, da se število težakov, dninarjev in enakih delavskih moči leto za letom zmanjšuje. Ta nedostatek bolj in bolj čutijo posestniki večjih zemljišč in veleposestev.

Posameznik si tu ne more veliko pomagati. Delavcem ne more dati bolj-šega ali pa celoletnega zaslужka, ker tudi njegova beda presega vse meje ali pa ima tako urejeno, da je dal velik del svojih kultur v zakup, vsled česar ne rabi veliko delavnih moči, le za časa oranja, žetve, košnje jih rabi po nekoliko dni in tednov.

II. Posli.

K delavcem na deželi moramo prištevati tudi posle. Kakšne razmere najdemo tu?

Posli, kateri bi veliko let, po 10, 20 in več let služili pri eni hiši, postajajo vedno redkejši. Razni so uzroki, da se to več ne dogaja. O tem so mnenja in izkušnje tako različne, da se o tem ne da lahko pisati. Eno se pa vendar lahko reče, in to je: Število poslov na deželi bolj in bolj pojema in bode še bolj pojemalo, ker vse hiti dandanes le v mesta ali se izseljuje, ker ne najde na

deželi več ugajajočega plačila in tudi ne obstanke.

Veleposestvo za veleposestvom se prodaja, razkosuje ali daje v zakup in množina potrebnih poslov se s tem znižuje. To posli čutijo, zato se odmikajo in si hite drugje kruh služiti. So pa seveda še drugi razlogi, slab zaslužek, slabo ravnanje itd., ki napote posle, da si poiščejo drugega kruha. Poljedelec jim v sedanjih razmerah težko ustreže.

Kajpada so tudi o tem mnenja in izkušnja silno različna. Eden zagovarja to, drugi ono, a resnica je, da pada število poslov na deželi leto za letom ter da to silno neugodno vpliva na kmetijstvo.

Loterijske številke.

13. aprila.

Grac 87 18 86 38 48
Dunaj 26 6 19 18 1

Gostilna

Vinarskega in sadjarskega društva za Brda
v Gorici, ulica sv. Klare št. 15

toči pristna bela in črna vina iz društvene kleti, in puntigamsko pivo. Postreže z okusnimi jedili. — Na razpolago so hlevi za živino in dvorišče za krogljanje.

Za obilen obisk se toplo priporoča svojim rojakom

Anton Gerbec,
gostilničar.

Javna zahvala.

Podpisana izreka tem potom najsrčnejšo zahvalo vsem onim, kateri so ob času bolezn in prerane smrti naše preljubljene hčere, oziroma sestre

Marije Krast

skazali ljubezen do blage pokojnice. Posebno se zahvaljujemo vsem onim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so prihiteli spremiti jo k zadnjemu počitku in sploh vsem onim, ki so nam stali na strani v najbridkejših urah. Vsem kličemo ginjenega srca: Bog stotero povrni!

Na Livku, dne 14. aprila 1902.

Žaljujoča rodbina.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja po brezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nositeljev
v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako nižanih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Pozor! Eno krono nagrade!

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,
briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

Ivan Bednařik
priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Peter Drašček,
trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, mlo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlin v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovce, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi testenine trdke Žnidarskič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Josip Kutin,
trgovec v Semeniški ulici h. št. 1
(v lastni hiši)

NOVA
TRZKA
J. ZORNIK

Gorica, Gospodarska ulica 7 (lik. - Krog zadnj. in vsakovrstno drugo blago; — ima najlepš. okrasov za damske obleke, ruskih, domačih čevljev, nogavic, svilenih in volnenih, vse potreb. za modrecev, kray, id. & k. je

„Narodna Tiskarna“
ima v zalogi vse tiskovine za duhovnije, županstva in druge urade, na močnem papirju

„Narodna Tiskarna“
ima v zalogi in na prodaj knjige: „Ilijado“, „Tri igre“ za slov. mladino in „Zgodovino tolminske šole“

„NARODNA TISKARNA“
v Gorici, ulica Vetturini št. 9

je preskrbljena z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem, ter more prevzeti vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela.

Izdeluje vsa dela v najkrajšem času po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence.

„Narodna Tiskarna“
tiska
„GORICO“
ki izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 K. četrt leta 2 K

„Narodna Tiskarna“
tiska
„PRIM. LIST“
ki izhaja vsak četrtek ter stane na leto 4 krone, pol leta 2 K, za manj premožne celo leto 2 K

Pismena naročila tiskovin se izvrše z obratno pošto;

TISKA
brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, valila na karton in na papir

TISKA
posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih terosmrtnicah v raznih oblikah